

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Cek. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.
Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tuje-
ga izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.

Filiale:
Novo mesto.

SCLOVENE

Vojno poročilo št. 1043

Osne sile so izboljšale svoje postojanke v Tunisu Delovanje osnega letstva — šest nasprotnih letal sestreljenih

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Včeraj je bilo manj napeto vojno delovanje
v Tunisu, kjer smo z uspešnimi krajevnimi na-
padi izboljšali naše postojanke na nekaterih od-
sekih in zajeli ujetnike.

Osnovno letalstvo je bombardiralo zbirališče av-
tomobilov in topniške postojanke ter v boju uni-
čilo dva »Spittfireja«, dve drugi sovražni letali pa
sta bili sestreljeni od protiletalskega topništva.

Nemška letala so v zahodnem Sredozemlju
napadla spremljavo in torpedirala dva trgovska
parnika, od katerih je imel eden 9000 ton.

Včeraj popoldne je skušala nemška nasprotna
letalska skupina napasti Napoli, pa se ji ni
posrečilo zaradi takojšnjega nastopa naših lovcev,
ki so sestrelili dva štirimotorna.

Nekaj bomb, vrženih na kraje v Siciliji in
v pokrajini Salerno je povzročilo nekaj ranjenih.
Zadnja dva dni se dvojice naših letal ni vrnilo iz
vojnih nastopov.

Italijanski pomorski uspehi v aprilu

Rim, 3. aprila AS. Meseca marca so italijanske
Oborožene Sile potopile 132.000 ton sovražnega
ladstva. 77.000 ton so potopila letala, 55.000 ton
pa italijanske podmornice v Atlantskem morju.

Plemenita oporoka fašistovskega častnika

Rim, 3. aprila. Ardiški kapitan Dino Ciseato,
odlikovan z dvema srebrnima, dvema bronzastima
kolajnama in tremi vojaškimi križi za hrabrost, je
umrl pred nekaj dnevi in zapustil plemenito
oporoko. Prvi del oporoke dobesedno pravi: »Pri
jasni zavesti prosim Vsemogočnega za odpustanje
vseh grehov, ki sem jih morebiti storil v svojem
zemskem življenju. Svoje misli posvečam svoji
lepi domovini, glede katere sem prepričan, da
jo bom videl še večjo, zmerom večjo in močno za-
radi odlik ljudstva, modrosti vladarja in volje vo-
ditelja. Siromak sem in zato naj bo tudi sleherna
slovesnost po moji smrti v skladu s to revnostjo.

Zato odločam:

1. O moji smrti je treba obvestiti moje starše
in znance šele osem dni po pokopu. Nihče ne sme
poprej izvedeti za mojo smrt.
2. Pogrebne slovesnosti naj se opravijo v po-
znej večernih ali zgodnjih jutranjih urah. Obseg
naj bo tak kakor pri siromakih, zato naj bo
takošen tudi mrliški voz. Ne bi rad, da bi nastali
kaki posebni pogrebni in drugi stroški.
3. Pogreb bodi na skupnem pokopališču in
brez nepotrebnih izdatkov.
4. Nihče naj me ne spremlja na zadnji poti.
5. Želim, da mi oblečejo črno srajco.

Velikanski vzpon nemške industrije

Nemška industrija lahko nakuje dovolj orožja, potrebnega za zmago

Berlin, 3. aprila. AS. Nemški tisk je objavil
vrsto člankov znanega gospodarstvenika Hansa Ker-
tela o gigantskem delu nemške industrije, ki je
skoraj vsa namenjena vojni izdelavi.

Povečanje vojne izdelave je v Nemčiji preko-
silo vsa optimistična pričakovanja. Takoj po izbruhu
vojne je Nemčija izredno povečala dobavo surovin
za svojo industrijo. K temu so znatno prispevale
zasedene pokrajine. Nato pa je nastalo vprašanje
delovnih sil. Rešeno je bilo kmalu z mobilizacijo
vseh delovnih rezerv v Nemčiji ter z mobilizacijo
šestih do sedmih milijonov delavcev iz drugih ev-
ropskih držav, med katerimi so sto tisoč special-
istov. Število specializiranih še vedno narašča. Načelo
nemške industrije je: kar najhitreje izdelovati naj-
boljše orožje. V ta namen so bile uporabljene vse
najnovejše izkušnje tehničnega in organizacijskega
značaja. Nadaljevalno vprašanje je bila organi-
zacija in razdelitev surovin med razna industrijska
podjetja. To delo je mogel izvesti le narodno socia-
listični sistem.

Kakor je znano, potrebuje vojna industrija
predvsem premog. Premog topi železo, železo se
spreminja v jeklo, jeklo v topove, cevi, v tankov-
ske oklepe itd. Nemčija je imela vedno dovolj pre-
moga. Hitlerjeva zunanja politika je pred izbruhom
vojne zagotovila nemški industriji Posarje, Avstrijo,
Češko in Moravsko, nato pa še vzhodno Slezijo,
Belgijo, severno Francijo, tako da je 55 odstotkov
svetovnega premoga v rokah osnih sil. Narodi troje-
ne zveze kontrolirajo tudi 90 odstotkov svetovne
produkcije kavečuka.

Za premogom prideta na vrsto železo in jeklo.
V začetku Nemčija ni imela mnogo teh surovin.
Toda z zasedbo Evrope po Nemčiji in z japonskimi
pridobitvami v Aziji ima os 46 odstotkov svetovne
železne rude. Samo Nemčija pridobiva danes dva-

krat toliko železa kot leta 1938. Izdelovanje naj-
finejšega jekla se je podesetorilo. Samo oktobra
leta 1942 je Nemčija izdelala petkrat toliko jekla
kot januarja istega leta. Naravno je, da ni mogoče
objaviti točnih števil. Pove pa se lahko, da ima
Nemčija jekla dovolj za nešteto orožje, potrebno
na vseh bojiščih.

Nemčija ima tudi popolno železniško omrežje.
Sovražnik tega omrežja z letalskimi napadi ni mo-
gel uničiti, marveč ga je le lokalno in začasno
oviral. Nemčija izdeluje izredno veliko število lo-
komotiv in vagonov. Tako lahko Nemčija s pomočjo
Hitlerjeve totalne mobilizacije in svojih neizmernih
virov s svojo vojno industrijo zadostno izpolnjuje
svojo nalogo. Ni se treba bati, da bi vojskam pri
obrambi Evrope proti vzhodnemu sovražniku in
anglosaškim vsiljivcem manjkalo orožja in streliva
za boj do zmage.

Nemčija ima tudi popolno železniško omrežje.
Sovražnik tega omrežja z letalskimi napadi ni mo-
gel uničiti, marveč ga je le lokalno in začasno
oviral. Nemčija izdeluje izredno veliko število lo-
komotiv in vagonov. Tako lahko Nemčija s pomočjo
Hitlerjeve totalne mobilizacije in svojih neizmernih
virov s svojo vojno industrijo zadostno izpolnjuje
svojo nalogo. Ni se treba bati, da bi vojskam pri
obrambi Evrope proti vzhodnemu sovražniku in
anglosaškim vsiljivcem manjkalo orožja in streliva
za boj do zmage.

Boljševizem — resnična nevarnost za Evropo

Madrid, 3. aprila. AS. List »Informaciones«
spominja tiste, ki v Evropi nič ne store proti
komunistični nevarnosti ter naglašajo, da Moskva
pripravlja kadre voditeljev komunističnih držav,
ki naj bi nastale po svetovni revoluciji, za katero
deluje Moskva ne le s pomočjo beguncem raznih
držav, ki dovolj poznajo razmere v svojih doma-
čih državah, marveč izvaja tudi nečuten pritisk
na svoje vojne ujetnike, naj stopijo v posebne
komunistične propagandne šole, da bi se izučili
za Stalinove agente. List dodaja, da proti tistim,

Junaški fašist v Napoliju

Napoli, 3. aprila. AS. Pomenljiv primer za mo-
ško vedenje prebivalstva, ki so ga nasprotniki
letalski napadi tako divjaško zadeli, je dal fašist
Giovanni Sorrentino, poštni uslužbenec, ki je osle-
pel zaradi nasprotnikovega napada. Sorrentino je
šel k zveznemu tajniku, di bi mu izrekel zahvalo,
ker mu je podaril radijski aparat. Dejal je, da je
ponosen nad žrtvijo, ki jo je pretrpel za domo-
vino, in je prosil, da bi ga poslali v vzgajališče,
da bi mogel še naprej služiti državi pod Duceje-
vim vodstvom.

Črna srajca »M« odklanja narkozo

Rim, 3. aprila. AS. Navajamo ponašanje legio-
narja »M« Vittoria Cavadinija iz 15. bataljona Črnih
srajc, ki se je boril na ruskem bojišču. Ko so ga
prepeljali s posebnim vlakom v bolnišnico, ker so
mu zmrznili spodnji udi in so mu morali takoj
amputirati vse prste na obeh nogah, je odklonil

vsako injekcijo ali narkozo, češ da naj te drago-
cene pripomočke prihrani za druge, ki so hujše
ranjeni. Nič ni zaleglo prigovarjanje zdravnikov
in bolničarjev, da bi opustil ta sklep. Ko so ga
vprašali, zakaj je tako odločen, je odgovoril: »Go-
spod kapitan, ali ne vidite, da sem Črna srajca
»M«? Legionar »M« ne potrebuje injekcije za tako
majhno operacijo.« In Cavadini pri operaciji ni
odprl ust in niti enkrat ni vzdihnil.

Nemška družinska zakonodaja izboljšana

Berlin, 3. aprila. AS. V zvezi s sklepom mi-
nistrskega sveta pod predsedstvom maršala Go-
ringa dne 9. marca 1943 je bilo objavljeno besed-
ilo zakona, ki predvideva popolnejšo zaščito
zakona, družine in materinstva. Novo zakonodaj-
no besedilo je zamašilo nekaj vrzeli v sedanjem
nemškem rodbinskem pravu in je postrojilo ne-
katere norme z ozirom na sedanje vojno stanje.

Romunsko-bolgarska konvencija

Sofija, 3. aprila. AS. Uradno poročajo: Ro-
munska in bolgarska vlada sta sklenili konvencijo,
ki ureja obsejna vprašanja o interpretaciji era-
jovske pogodbe med Bolgarijo in Romunijo in ki
bodo prišla pred posebno bolgarsko-romunsko ar-
bitražno sodišče. Pogajanja so potekla v razmerju
medsebojnega prijateljstva in obojestranske kon-
vencije so rodile dobre uspehe, ki bodo izločili ne-
skladja o izvajanju pogodbe v Craiovi ter še en-
krat dokazujejo popolno soglasje med obema drža-
vama.

Čuden pojav na Švedskem

Stockholm, 3. aprila AS. Švedska telegrafska
agencija poroča o čudnem dogodku v kraju Adelo.
Nekaj delavcev, ki je v gozdu čakalo na delo, je
videlo ognjeno kroglo, ki je švigala kakega pol me-
tra nad zemljo in skočila med nekega moškega, ki
je vodil konja ter med konja. Konj se je splašil,
vznik pa je omedlel. Ognjena krogla je nato švig-
nila v neko gostilo, skočila v neko sobo v zgorn-
jem nadstropju, zdrobila šipo in zažgala nekaj
predmetov. Nato je švignila še v druge zgradbe,
uničila nek električni motor, ubila eno kravo ter
podrla nekaj telefonskih drogov. Doselej še nihče
ni vedel razložiti tega čudnega pojava.

Gora bruha blato

Pariz, 3. aprila. AS. Čuden naravni pojav se
je zgodil v Franciji na levem bregu reke Rodana
na gori, ki se imenuje »Peklenski vrh«. 1800 m
visoko je izbruhnil ognjenik, ki pa namesto lave
bruha velike količine blata, ki teče s hitrostjo 100 m
na uro po pobočju gore ter pokopuje vse pod seboj.
Številne hiše v dolini so že pod blatom, ki je po-
krilo že 50 ha zemlje in ga cenijo na milijon kubič-
nih metrov.

Pet smrtnih obsodb v Sofiji

Sofija, 3. aprila. AS. Pet verižnikov, med ka-
terimi sta dva juda, je bilo pred sodiščem v Sofiji
obsojenih na smrt, ker so si z nedovoljenim tajnim
prodajanjem živil in obkles preskrbeli nedovoljen
zaslužek, znašajoč nad milijon levov.

Lepa zmaga pri Ilmenskem jezeru

Nemške čete so pri Ilmenskem jezeru uničile sovražno skupino in zajele
velik plen — Tudi pri Ladoškem jezeru so se boji zmanjšali — Angleška
podmornica potopljena

Hitlerjev glavni stan, 3. aprila s. Nemško vr-
hovno poveljstvo objavlja:

Južno od Ilmenskega jezera se je na-
padalni nastop kljub velikim terenskim težavam
uspešno končal. V blatu do kolena in vodi do viši-
ne prs so si naše čete priborile napadalne cilje,
potisile sovražnikovo skupino v močvirje in jo
uničile. Sovražnik je izgubil 1225 mrtvih in 370
ujetnikov, 26 oklepnih voz, 25 topov, 66 metalcev
ognja in 14 metalcev granat. Razen tega je bilo
uničenih ali zaplenjenih 92 strojev.

Južno od Ladoškega jezera je nasprotni-
k ponovil svoje brezuspešne napade s šibkejšimi
silami kakor v prejšnjih dnevih.

Na ostalem vzhodnem bojišču je vladal mir.
Tudi s tuniškega bojišča poročajo samo
o neznatnem bojem delovanju. Lastni napad-
alni nastopi so odstranili udarna mesta, ki so na-
stala v prejšnjih dnevih, pri čemer je imel sovra-
žnik občutne izgube.

Preteklo noč so nemška bojna letala napadla
sovražni konvoj pred severnoafriško oba-
lo in dosegla zadetke na dveh velikih trgovskih
ladjah.

V Sredozemskem morju je nemški pod-
morniški lovec potopil angleško podmornico ter
poškodoval razen tega še drugo podmornico in en
hibri čoln, o katerih je treba računati, da sta iz-
gubljena.

Berlin, 3. aprila AS. Berlinski viri poročajo na-

slednje podrobnosti o sovjetskih načrtih za polet-
no vojskovanje: Dočim Sovjeti zbirajo nove arma-
de »za vsak primer«, pa armada delavcev in delav-
gradov gigantsko obrambno črto, ki jo tvori v glav-
nem Donec. Gre za neke vrste »Siegfriedovo« črto,
sestoječo iz cele vrste utrd, oboroženih v glavnem
s protitankovskim in protiletalskim topništvom.
Anglosaški dopisniki ne povedo, kako bo mogoče
zgraditi tako črto v teku nekaj tednov. Tega tudi
niso povedali lansko leto pred obnovitvijo poletne
ofenzive. Tudi takrat se je govorilo o močnem ob-
rambni črti med Doncem in Donom, ki da je Nemci
nikdar ne bodo mogli doseči, kaj šele prebiti. To
je bilo res, ker take črte sploh ni bilo in je zato
ni bilo mogoče ne napasti, ne premagati.

Tako v Moskvi, kakor onstran Rokava so po-
parjeno sprejeli poročilo, da se skupine ukrajinskih
prostovoljcev udeležujejo borbe proti partizanom.
Nekateri londonski listi pišejo očitno na prispe-
tavanje sovjetskega poslanstva, da sestavlja nove
prostovoljske oddelke nekaj kozakov iz Kubanija,
ki so prejšnje jesen prepevali po nemških gledali-
ščih na kavkaškem bojišču. To pa je le običajen
sovjetski propagandni trik, ki nikakor ne more za-
bristati resničnih dejstev.

Pomen bojov za kubanjsko mostišče

Berlin, 3. aprila. AS. Skoraj povsod na vzhod-
nem bojišču so boji zamrli zaradi poplav. Samo na
severnem odseku, to je pri Ladoškem in Ilmenskem
jezeru, kakor tudi v kubanjskem področju, se boji
še nadaljujejo. Tukaj so Sovjeti izkoristili kolikor
toliko ugodne terenske razmere ter bi si radi ustvar-
ili nekatere pogoje, ki bi jim čez nekaj tednov
služili za izvedbo njihovega očitnega strateškega
cilja: zavzetje obširnega in močnega nemškega kli-
na, obstoječega med polotokom Taman ter prista-
niščem Novorosijsk.

Taktičen pogoj za izvedbo tega načrta bi bila
zasedba Krimskaje, važnega železniškega križišča
kakih 30 km severno od Novorosijska. Če bi se
Sovjetom to posrečilo, bi bilo nemško mostišče na
zahodnem Kavkazu presekano na dvoje. Zato se
nemške čete tukaj tako zagrizeno borijo ter od-
bijajo čisto mnogo večje in močnejše sovražne sile.
Zanimivo je, kako piše o teh bojih »Krasnaja Zvez-
da«: »Jasno je, da je nemško vrhovno poveljstvo
sklenilo za vsako ceno držati mostišče Taman-

Novorosijsk, ker bi ta sprednja postojanka utegnila
služiti kot dragoceno odskočišče za napad, in to
bi se prav gotovo zgodilo, če bi se maršalu von
Mannsteinu posrečilo še enkrat zavzeti vrata v
Kavkaz: Rostov.« Tukaj sovjetski list neha. »Na-
daljnje posledice pa izvaja »Timesov« vojaški do-
pisnik, ki pravi: »Po zadnjih poročilih je pričako-
vati velik napad na severozahodnem kubanjskem
mostišču. Lree dvoma ga hočejo Sovjeti zavzeti,
preden bo prepozno, to je preden lahko postane
stalna grožnja za ofenzivo proti boku sovjetskih
sil, ki branijo spodnji Don.« Iz tega se torej jasno
vidi, da Moskva in London računata na morebitnost
zopetne ofenzive zavezniških in nemških armad.
Da bi pomirili javnost, objavljajo anglosaški listi
poročila o obrambnih pripravah vzdolž celega bo-
jišča od Schlisselburga do Rostova. Stalin da na-
merava opustiti taktiko elastične obrambe in voditi
pozicijski vojno, čeprav bi moral sprejeti vsaj tako
tvegano bitko, kakor leta 1941, ki bi bila kmalu
usodna za njegovo armado.

Eksc. Grazioli ogledal nekatere zdravstvene ustanove

Obisk v umobolnici v prisilni delavnici in na študencu, v otroški polikliniki, v pokrajinskem Dečjem domu — Ogled S. Šantlove razstave

Ekscelenca Grazioli je s številnimi obiski v najrazličnejših socialnih in zdravstvenih ustanovah v Ljubljani ponovno dokazal svoje zanimanje za najširše nepremične in delovne sile, ki so v največji meri deležni koristi, ki jih jim nudijo javne socialne, humanitarne in zdravstvene ustanove. V vrsti svojih obiskov po zdravstvenih ustanovah je v soboto dopoldne ogledal najprej opazovalni oddelk v Ljubljani, umobolnico v bivši prisilni delavnici, nato pa umobolnico na Studencu. Po ogledu v šolski polikliniki in pokrajinskem Dečjem domu pa je okrog poldneva obiskal tudi Šantlovo retrospektivno razstavo v Jakopičevem paviljonu.

Eksc. Grazioli je davi ob pol devetih prišel v spremstvu Kvestorja Ravellija in majorja kr. karabinjerjev Baronija pred umobolnico v bivši prisilni delavnici, kjer ga je ob vratih zavoda sprejel ravnatelj zavoda šef primarij dr. Fr. Gerlovič s pokrajinskim zdravnikom dr. Balistrerijem, nadzornikom za bolnišnice dr. Ferrarjem, šefom dr. Kamonom in drugimi, katere je predstavil dr. Gerlovič visokemu obiskovalcu. V daljšem govoru se je upravnik umobolnice nato zahvalil Eksc. Grazioli za zanimanje, ki ga kaže za zavod, za pomoč, ki je zavod deležen s strani Pokrajine, in je priporočil zavod in njegove varovance Eksc. Grazioliu še v nadaljnjo naklonjenost. Eksc. Grazioli je nato s spremstvom pregledal zavod in se podrobno zanimal, kako so nastanjeni bolniki, kako žive, kako se hranijo. Tu v zavodu je vsega skupaj 270 bolnikov in bolnic. Ogledal si je poleg upravnih prostorov bolniške sobe, spalnice, dnevne prostore, prav tako pa tudi stranske in gospodarske prostore, kakor kuhinjo s pripravljalnico in ehrambe. Obisk v stranskem posloju in v lepi zavodovi hišni kapeli, za katero je daroval 5000 lir, ter stari pralnici je zaključil pregled zavodovih ustanov v Ljubljani.

Ravnatelj dr. Gerlovič je nato spremljal visoke goste na Studencu, kjer je ob vhodu pričakovalo visoke goste tankajšnje zdravniško in upravno osebje. Eksc. Grazioli si je ogledal najprej upravno posloj, ob vhodu, nato pa nekatera gospodarska posloja, ki so bila na poti proti glavnim bolniškim paviljonom. Zavod ima na Studencu razsežno posestvo, na katerem ima izvedeno smotno ekonomijo, ki omogoča vsaj delno preskrbo zavodovih bolnikov z nekaterimi živili. Na lastnih njivah pridelava zavod vsa potrebna zelenjava, dalje redi kure, svinje in govede. Gostje so si ogledali sodobno urejeno kuhinjo, hlev za svinje in govedo in druge gospodarske naprave. Na sredi razsežnega posestva je dvanajst glavnih posloj, med katerimi je izredno lepa kapela, katero je obiskal Eksc. Grazioli. Še preden je nadaljeval obiske po štirih moških in štirih ženskih oddelkih. Eksc. Grazioli je povsod ogledal dnevne prostore, spalnice in bivališča ter se je pohvalno izrazil o obeh na novo zgrajenih in sodobno urejenih paviljonih. Zanimal se je tudi za kuhinjo, ki lahko pripravi 700 obrokov. Ob koncu

pregleda je želel vedeti, kaj vse zavod najnujnejše potrebuje, in odredil, da bo v kratkem sklicana posebna seja, ki naj bi razpravljala o vseh tekočih vprašanjih tega tako velikega zavoda, v katerem živi sedaj 400 bolnikov in bolnic. Izrazil je ravnatelju dr. Gerloviču svoje zadovoljstvo nad ureditvijo obeh zavodov ter mu tudi v bodoče zagotovil svojo pomoč.

Sledil je obisk v otroški polikliniki in šoli za sestre-negovalke v Lipičevi ulici. Goste sta sprejela ravnatelj Higijenskega zavoda dr. Pirc in voditeljica otroške poliklinike gospa dr. Tavčarjeva. S posebno ljubeznijo si je Eksc. Grazioli ogledal na videz majhni zavod, v katerem je posebna ambulanta, v katero prinašajo matere svoje bolne otroke. Prav tedaj je bilo v čakalnici polno mater z otroki in Ekscelenca Grazioli se je ljubeznivo razgovarjal z njimi. Ogledal si je dalje prostore posvetovalnice za matere, predavnilnico za sestre-negovalke in nato v prvem nadstropju oddelk za dojenčke. Posebno se je zanimal za to, če dobiva zavod dovolj mleka in drugih za dojenčke neobhodno potrebnih živi. Izrazil je priznanje voditeljici zavoda in tudi v bodoče obljubil vso svojo naklonjenost.

Zadnja socialna ustanova, ki jo je Eksc. Grazioli obiskal v soboto dopoldne je razmeroma malo poznani Pokrajinski dečji dom v Strelški ulici. Pred zavodom sta pričakovala obisk načelnik pokrajinskega oddelka za socialno politiko in narodno zdravje g. A. Kosi in upravitelj dečjega doma g. Beguš ter želela gostu dobrodošlico. V dnevi sobi zavoda so na majhnih stoli sedeč pričakovali gojenci in gojenke — vsega skupaj 23 — visoki obisk. Obklečeni v lične enotne obleke so napravljali najlepši vtis in tudi lepo pozdravili. Upravitelj je v nagovoru pojasnil Eksc. Grazioliu delovanje zavoda, nato pa je štiriletna gojenka izročila Eksc. Grazioliu lep šopek nageljev. Zadržal se je v družbi malčkov, ki so mu zapeli lepe pesmi. Podrobno se je zanimal Eksc. Grazioli za razmere zavoda, ki ga vzdržuje pokrajina iz svojih sredstev, največ za sirote. Nato je vsakemu gojencu izročil zavitek slaščic, kar je bilo prav gotovo za mali drobiž izredno presenečenje. Eksc. Grazioli je po ogledu zavodske kuhinje in uradnih prostorov prisostvoval še razdelitvi kosila in malčkom po molitvi voščil dober tek. Eksc. Grazioli je izrekel priznanje vodstvu zavoda in njegovemu osebju ter obljubil pred slovesom tudi še nadalje vso pomoč tako pomembnemu socialnemu zavodu. Obenem je daroval še 5000 lir za Dečji dom.

Okrog poldneva je obiskal Eksc. Grazioli tudi retrospektivno razstavo, ki jo je priredil S. Šantlov prav za svojo 60 letnico v Jakopičevem paviljonu. Na vratih paviljona sta pričakovala visoki obisk predsednik Narodne galerije dr. Fran Windischer in prof. S. Šantel. Predsednik Narodne galerije je izrekel prisrčno dobrodošlico in predstavil Eksc. Grazioliu pestro razstavo Šantlovih del, ki sta jih tolmačila umetnik sam in predsednik Narodne galerije. Po pregledu je izrekel Eksc. Grazioli prof. Šantlu svoje čestitke in povedal, da bo odkupil deloma za pokrajino, deloma zase nekatere umetnine, tako zlasti serijo posređenih narodnih noš. Z obiskom v Jakopičevem paviljonu je Eksc. Grazioli končal pregled in se vrnil v vladno palačo.

RAZSTAVO

sodobne slovenske knjige priredi v svojih prostorih Pred Školijo 5

Ljudska knjigarna v nedeljo dne 4. aprila

Razstava bo odprta od 9 dopoldne do 5 popoldne.

Ob 11. uri bo o najnovejših tokih književnosti govoril ured. dr. Tine Debeljak. Nato bodo iz svojih del recitirali sledeči avtorji:

Jože Dular (pesmi),
Janez Jalen (odlomke iz II. dela Bobrov),
Jože Krivec (iz knjige Dom med goricami),
Stanko Kocipec (iz romana Goricanec),
Severin Sali (pesmi).

Ker bo to res lep in kulturno pomemben dogodek, priščno vabimo vse ljubitelje lepe knjige.

Ljudska knjigarna v Ljubljani
Pred Školijo 5

Današnji športni spored

Šest nogometnih tekem in še namizni tenis povrhu!

Ljubljanski športniki so se spet z vneto lotili priljubljene igre z usnjato igračo. Teden dni nas še loči od uradnega začetka domačega prvenstva in vse kar leze in gre, skuša izrabiti priliko, da si nabere še kaj znanja in izkušenj, kar vse bo tako neobhodno potrebno, ko bo šlo za res. Dve- ma bo šlo. Že danes za biti ali ne biti: Mladiki in Dopolavoru Tob. tovarne, ki se bosta potegovala za vstop v I. razred. Kdor bo zmagal, bo za hip na zeleni veji, potem pa ga čakajo vseile in bridke ure v borbah z Ljubljano, z Marsom in Hermesom.

Ni manj zanimiva ne bo danes tekma, ki jo bodo gledali v Šiški. Mars se bo skušal oddolžiti Hermesu za nedavni poraz, v ostalem pa bo današnja tekma poslednja generalna vaja za obe moštvi. V vsem bodo odigrali danes že šest tekem, in sicer po naslednjem urniku:

Igrišče Hermes: ob 10 Zabjak: Dopolavoru Tob. tov. II; ob 11 Zabjak jun.: Hermes jun.; ob 14 Hermes II: Mars II; ob 15.30 Hermes I: Mars I.

Igrišče Ljubljane: ob 14 (predtekma) Vič: Korotan; ob 15.30 kvalifikacijska tekma za vstop v I. razred Mladiki: Dopolavoru Tob. tovarne.

Zaključni turnir namiznega tenisa pri Mikliču. Večraj popoldne so začeli, danes zjutraj ob 8 pa bodo nadaljevali v športni dvorani pri Mikliču z zaključnim turnirjem v namiznem tenisu. Poleg običajnih skupin je vpeljalo vodstvo Hermes na tem turnirju tudi skupino slabših tekmovalcev-zadečnikov, katerim bodo tokrat vrata odprta do častnih naslovov in spominskih nagrad. V vsem bodo tekmovali v osmih razredih in nas prav posebno zanimajo, kateri igralci se bodo tokrat pretolkli do finalnih iger in do končnega zmaga. Turnir, s katerim bodo zaključili letošnjo sezono namiznega tenisa, bo trajal ves dan.

27. kolo drž. nogometnega prvenstva. Današnji spored obsega naslednja srečanja: Trieste: Triestina—Liguria, Torino: Torino—Atalanta, Benetke: Venezia—Lazio, Milan: Milano—Bologna, Vicenza: Vicenza—Bari, Firenze: Fiorentina—Ambrosiana, Rim: Roma—Livorno, Genova: Genova—Juventus.

Film »Ura kemije« ne bo predvajan v kinu »Sloga«, temveč v kinu »Matica«.

Prima linea št. 22

Nova številka tednika Prima linea prinaša naslednje članke: Protiboljševalna Ogrska, Posmrtni komentar b Casablandi, Klic gozda, Italijansko-nemški doprinos k evropski civilizaciji, Komunistični zločini na Balkanu, Obzorja, slede pa še razne novice iz Strankinega življenja, dopisi z vojak, zadnja stran pa je celo posvečena delovanju Gilla. Poleg tega je tudi precej slik, ki ponazarjajo članke.

Izmena komisarjevega odposlanca za nadzorstvo organizacij bivših jugoslovanskih vojnih invalidov

Namesto podpolkovnika Josipa Brama se imenuje za odposlanca Visokega komisarja za nadzorstvo organizacij bivših jugoslovanskih vojnih invalidov podpolkovnik Alojz Seracehioli.

Dopolnitev naredbe o maksimalnih cenah za stavbni in mizarski les

Člen 1. Členu 2. naredbe z dne 26. junija 1942-XX št. 133 o maksimalnih cenah za stavbni in mizarski les se dodaja tale odstavek:

Za nadrobno prodajo smrekovega in jelovega žaganega lesa dobre kakovosti za posebno uporabo po spodaj navedenih vrstah znotraj pokrajine se določajo tile pribitki oziroma odbitki:

Dolžina 4 m, širina 8 cm navzgor, debelina 10 do 60 mm: 1. tržna vrsta I, pribitek 25% na temeljno ceno, 2. tržna vrsta II, pribitek 10% na temeljno ceno, 3. tržna vrsta III, odbitek 8% od temeljne cene, 4. oporečno blago, odbitek 15%.

Člen 2. Tako pri prodaji na debelo kakor tudi pri prodaji na drobno se odmerja, če bi bilo treba po predpisih členov 1. in 2. naredbe z dne 26. junija 1942-XX št. 133 in po predjem členu uporabljati več pribitkov ali odbitkov, znesek vsakega pribitka ali odbitka po temeljni ceni kakovosti »monte«.

Zaplenba imovine upornika Konjarja Antona

Zaplenba se vsa premična in nepremična imovina brez izjeme, lastnina upornika Konjarja Antona pok. Albina in pok. Sporerz Ivane, roj. dne 9. decembra 1901 v Motniku, biv. v Ljubljani, ceeta V. Emanuela št. 17, v prid Zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini.

Pozivajo se po členu 7. in v izogib kazenskih odredb po členu 8. naredbe z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 vsi morebitni imetniki premičnin po katerem koli naslovu in dolžniki Konjarja Antona, naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe Zavodu za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, Napoleonov trg 7/II, stvari, ki jih imajo, in dolgoce, katere mu dolgujejo, s prepovedjo vrniti njemu ali drugemu stvar ali dolgovanj znesek tudi le deloma plačati.

Božena Nemcova:
PRAVLJICE — II. del.
v »Slovenčevi knjižnici«

Bodoči razvoj Kočevja

Kočevska pokrajina, ki je bila naseljena po večini z Nemci, po njihovi vrnitvi v Reich se ni bila gospodarsko popolnoma urejena; brez dvoma pa se bo to poljedelsko-industrijsko središče še zelo razvilo.

Kakor je znano, je vsa posestva Nemcev kupila družba »Emona«, ki ima v načrtu ureditev in uveljavljanje teh posestev, da jih potem odda predvsem prebivalcem te province. Ta načrt se ni mogel tako hitro udeležiti, kakor bi bilo mogoče zaradi močne organizacije družbe »Emona«; vendar pa se je nekaj že storilo v mestu samem, kakor tudi v okolici, kjer so poseben sistem najemništva in ugodni pogoji omogočili zopetno obdelavo zemljišč.

Zdaj je družba »Emona« začela prodajati hiše in zemljišča v Kočevju in bližnjih krajih. Prebivalci, ki so si prihranili kako vsoto, morejo s sred-

stvi, s katerimi razpolagajo, kupiti ta posestva: mestne hiše, stare in nove, majhne in velike, za stanovanje in trgovino, kmečke hišice z zemljišči različnih velikosti, kakor tudi posamezne parcele. Skratka lahko trdimo, da more kupiti od družbe »Emona« kako posestvo vsakdo, ki ima kakršno koli, čeprav majhno vsoto na razpolago.

Treba je še omeniti, da so na podlagi odloka Visokega Komisarijata pogodbe z družbo »Emona« proste vseh taks za prepis in knjižbo. Kupci torej ne bodo imeli poleg kupne cene nikakih drugih stroškov.

Tudi Ljubljanci se lahko zanimajo za ta nakup. Da take nakupe olajša, je družba »Emona« pripravljena prevzeti pravno posestev, ki bi jih kupili, tako da bi jim ne bilo treba hoditi pogostokrat na mesto.

Križanka št. 81

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20				21				22				23				24		
25					26				27				28					
29				30				31				32				33		
34	35		36		37		38		39		40		41		42		43	
44		45		46		47		48		49		50		51		52		53
54					55				56				57					
58					59				60				61			62		

Vodoravno: 1. najvišje bitje, 4. grmada, ogenj, 8. kaznivno dejanje, 12. oseba iz Jurčičevega Desetega brata, 16. nasprotje joka, 20. tovarniška znamka avtomobilov, 21. del vojskovanja, 22. svetopisemska oseba, 23. mesto v Rusiji, 24. irska prevratna organizacija, 25. srednjeveško viteško orožje, 26. država v srednji Aziji, 27. obluba, 28. ciklon, vihar, 29. izraz iz kemije, 30. slovenski pesnik izza Ilirizma, 31. igralce Narodnega gledališča v Ljubljani, 32. del telesa, 33. prebivalec Grčije, 34. oblika vode, 36. drevesni sadež, 38. zabava, 40. poljski pridelek, 42. gorivo, 44. grška sveta gora, 46. starorimski dostojanstvenik, 48. župnik, ki je dal slikati šmarnogorsko cerkev, 50. staro, 51. boginja, 52. drevesna skorja, 54. orodje, delavec, 55. svetopisemska oseba, 56. del telesa, 57. izpovedno leploslovje, 58. čebelji samec, 59. država v Zadnji Indiji, 60. glinasta posoda, 61. padavina, 62. mikavnost, lepota.

Navpično: 1. rudnik v Srbiji, 2. poldrag kamen, 3. pripadnik izumrlega naroda, 4. zagoda, 5. naslov Capkove drame, 6. arabski naslov, 7. svetopisemska oseba, 8. zapoved, povelje, 9. poljska cvetlica, 10. starogrški denar, 11. podobnica, 12. shramba, 13. obdelana zemlja, 14. vrsta ročnega dela, 15. italijanska pisateljica, 16. udeležence svaštvo, 17. kret-

nja, 18. državna blagajna, 19. češki leposlovec, 20. sloj, 30. posoda iz blaga, 31. naprava v železarski industriji, 32. naslov Shakespeareove drame, 33. pitčji mladič, 35. sestavina zraka, 36. poljski plevel, 37. angleški politik, 38. konj iz povesti Roža sveta, 39. žensko ime, 40. igrača, 41. del človeka, 42. mešanica, 43. slovaški politik, 45. del obraza, 47. žensko ime, 49. del cerkve, 51. divja žival, 53. mestno zabavišče.

Rešitev križanke št. 80

Vodoravno: 1. komar, 6. Aden, 10. hrib, 14. glavav, 20. Odar, 21. Enos, 22. Aron, 23. uran, 24. Ero, 25. pek, 26. spol, 27. tlak, 28. adut, 29. tros, 30. era, 32. nada, 34. kist, 36. kača, 38. kosa, 39. logar, 41. Azov, 42. trak, 43. ananas, 45. krava, 47. list, 49. Bari, 51. Kaniža, 53. reva, 54. veja, 55. Rova, 56. Gapa, 57. kip, 58. tla, 59. Leda, 60. Riga, 61. toča, 62. Tara.

Navpično: 1. kopol, 2. oder, 3. mak, 4. Ara, 5. repar, 6. anoda, 7. Dol, 8. Est, 9. nali, 10. hrast, 11. rok, 12. Ina, 13. Budak, 14. gruča, 15. lat, 16. Ant, 17. Veronika, 18. Arosa, 19. rosa, 31. agava, 32. naval, 33. Azija, 34. Kosar, 35. trava, 36. karat, 37. Anapa, 38. kanat, 40. ore, 44. sapa, 45. krst, 46. ave, 47. led, 48. tri, 49. Bog, 50. igo, 51. Kač, 52. žir.

DALE CARNEGIE

Rako si pridobiš prijateljev

Franklin je upošteval ta prijateljski nasvet, spoznal, da je bil pravilen ter se takoj vrnil na delo za poboljšanje.

»Sklenil sem,« tako piše, »opustiti vsako misel na ugovarjanje, nasprotovanje mnenju drugih ter na uveljavljanje lastnega mnenja. Sklenil sem celo, da se bom izogibal vsake besede, ki bi pomenila kaj določnega, trdnega, kakor »prav golovo«, »brez dvoma«, itd. Na mesto tega pa sem uporabljal besede »mislim«, »morda«, »verjetno«, itd. Če je kdo trdil kaj takega, kar se mi je zdelo popolnoma zmotno, mu nisem surovo vrnil njegove zmote v obraz. Začel sem mu rahlo pripovedovati, da so njegovi pogledi v tej ali oni smeri popolnoma pravilni, v teh okoliščinah pa bi morda bila kakšna razlika... ali kaj podobnega. Hitro sem spoznal, kakšne prednosti mi je prinesla moja nova taktika. Razgovor je bil prijetnejši, moje ideje, ki so bile podane v skromni obliki, so bile sprejete z večjo lahkoto. Če sem bil v zmoti, se nisem čutil prizadetega, zato sem se pa tem lažje uveljavil, kadar sem imel prav. Ta metoda me je v začetku stala veliko truda. Pozneje pa sem se ji zelo privadil in mislim, da v zadnjih petdesetih letih nisem izustil nobene žaljivke ali grobežnega izraza. Mislim, da je treba temu pripisati vpliv, ki sem ga imel nad svojimi sodržavljani in lahkoto, s katero so sprejemali moje predloge, ko je šlo za nove ustanove ali za izboljšanje že obstoječih. Sam priznam, da nisem bil nikoli dober govornik; težko najdem primeren izrazov za misli, v govoru se moram čisto ustaviti; in vendar sem vedno in povsod uspel.

Kakšne koristi pa prinaša Franklinova metoda na polju poslovnega življenja?

Nekdo je sprejel od zelo uglednega odjemalca naročilo za izdelavo kovčega. Kovčeg naj bi bil izdelan v namene trgovskega potnika. Izdelovalec je predložil model in delo je bilo sprejeto. Kovčeg je bil že v izdelavi. Nesreča pa je, da je hotel, da je naročnik govoril o njem z nekaterimi prijatelji, ki so mu takoj začeli dokazovati, da ga je »polomile«, da je bil kovčeg preširok, preozek in bogve kaj še vse drugega. Skratka, pripravili so ga do tega, da je pisal svojemu dobavitelju in mu rekel, da odklanja kovčeg, čeprav je že naroben. Dobavitelj je natančno proučil stvar ter dognal, da naročnik nima prav. Takoj pa je tudi spoznal, da bi bilo zelo napak, če bi to kar odkrito povedal svojemu odjemalcu. Sklenil je, da ga bo obiskal. Naročnik ga sprejme s plaho besedo, mu očita, da je zlorabil njegovo zaupanje, pravi, da nečisto nič več slišati o kovčegu ter končno zavpije: »Kaj mislite, plošč zdaj storiti?«

Dobavitelj mu odgovori: »Vi ste mi dali naročilo in je popolnoma pravilno, da storim vse in vas zadovoljim. Če ste res prepričani, da imate prav, bom storil, kakor da bi naročila sploh ne bilo. Vrnili Vam bom ves denar, ki ste mi ga dali. Pripominjam pa, da če bomo morali izdelati kovčeg na Vaš način, boste morali Vi nositi odgovornost. Če pa pustite, da gre delo naprej, kakor se je začelo in mislim, da bo šlo dobro, pa jamčimo mi za uspeh.« Naročnik se je medtem pomiril in reče: »Naredite kakor hočete, toda gorje vam, če ne bo šlo dobro.« Kovčeg je bil sijajno izdelan in izdelovalec je dobil takoj še nadaljnja naročila.

Izdelovalec je dokazal, da je imel ves čas popolno obvladanje samega sebe in da je točno podal način obvladovanja z ljudmi. Če bi hotel najprej dokazati svojemu naročniku, da je v zmoti, bi verjetno vzbudil zelo mučno prerekanje, ki bi se lahko končalo celo na sodišču. Vidite torej, kako nikoli ne smete drugim očitati zmote.

Navajam še drug zgled. Uradnik neke velike lesne družbe je dokazal nekim nadzornikom v lesni trgovini, da nimajo prav v nekih vprašanih glede odprodaje lesa. In kakšen je bil uspeh tega dokazovanja? Njegova družba je še dalje izgubljala denar in nadzorniki niso v ničemer spremenili svojih sklepov. Uradnik je sklenil spremeniti taktiko in ne več načenjati brez koristi debat. Takole pripoveduje: »Nekega dne pozvonil telefon v moji pisarni in ozlovoljen glas mi je naznanil, da je pošiljka lesa, ki smo ga pravkar poslali, silno slaba, in da jo zato niso niti raztovorili. Naj torej takoj pošljemo koga, da jo bo odpeljal, kajti o našem lesu nočejo nič več slišati. Takoj sem šel sam na mesto in med poljo sem premišljeval, kako najti najboljši način, da bi se zadeva uredila. Našel sem tam odjemalca ter lesnega nadzornika v najslabšem razpoloženju, pripravljena, da do kraja vzdržita svoje mnenje. Prosil sem ju, da naj nadaljujeta raztorvorjenje ter polagata na stran les, ki se jima zdi dober. Šlo je za smrekov les in takoj sem spoznal, da se nadzornik ni mnogo razumel na mehki les, kjer sem jaz strokovnjak. Razumel se je pa na trgeda. Vendar nisem ničesar rekel, temveč stavlil samo nekaj vprašanj glede kosov lesa, ki jih je nadzornik smatral za manj vredne. Pripomnil sem, da bi si rad prišel na jasno v vsaki stvari in tako drugič poslal boljše les.

Ko sta nadzornik in odjemalec videla mojo ravnanost in spravljivost, sta se tudi sama pomirila. Nekaj majhnih, primernih opazk je vzbudilo nadzornikov dvom, da se morda vendarle ne moti popolnoma. Polagoma se je njegovo stališče spremenilo. Končno je priznal, da nima velikokušenj v vprašanju mehkega lesa ter je tozadeno prosil za nekaj pojasnil. Odgovoril sem umirjeno ter še dalje vztrajal v izjavi, da če nočejo te pošiljke, jo lahko odpeljem.

Umrl nam je naš dragi, dohri mož in brat, gospod

Nikolaj Ogrič

brivski mojster

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, dne 3. aprila 1943, ob dveh popoldne iz kapelice sv. Nikolaja na Zalah, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 3. aprila 1943.

ROŽA, soproga; FILIP, brat; ter ostale sorodstvo.

Preureditvena dela v opernem gledališču

Ljubljana, 3. aprila.

Ko so pred 51 leti gradili naše operno gledališče, ki je tedaj veljalo 700.000 goldinarjev, prav gotovo niso mislili na to, da bo gledališče v nekaj letih postalo premajhno. Zato so že prej marsikaj v njem popravljali in povečevali, a do resnejših in temeljitih popravil in povečav bo prišlo šele v zadnjem času. — Po načrtih inž. arh. J. Černice in inž. arh. O. Gasparija so s predelavo pričeli že v jeseni 1941. Prezidali so podstrešje srednjega nižjega dela poslopja ob Pucinih ulici in Cesti 8. maja. Strehno so na obeh straneh dvignili za 90 cm, spodnje nosilne dele ostrejša so odstranili in jih nadomestili z betonsko konstrukcijo; tako so preuredili podstrešje na obeh straneh in pridobili dva precej velika prostora s približno 75 m² površine. Tukaj bosta skladišči garderobe, ki jo rabijo za tekoči program. Za odriščem, na zahodni strani pa so dogradili v surovem stanju precej velik prizidek, ki je

dolg skoraj 19 metrov. Prizidek je dvonadstropen. V pritličju so shramba kulis za tekoči program; v kleti bo skladišče premoga in delavnica, v prvem nadstropju bosta dva prostora, od katerih bo eden namenjen kadičnici za nastopajoče, ki na odru ne smejo kaditi, drugi pa garderobi ženskega baleta. V drugem nadstropju bo baletna dvorana in prostor za ženski pomožni zbor. Med slednjima dvema prostoroma bodo zložljiva vrata, tako da bo mogoče dvorano povečati.

Predvideno so še povečave na južni in severni strani poslopja. Tukaj bodo dvorane za skušnje. Tudi neokusno poslopje, v katerem je sedaj gledališki mojster, bo po načrtih odstranjeno in nadomeščeno z novim, ki bo prizidano glavnemu poslopju. Stanovanjsko poslopje bo nadstropno in bo imelo tri sobe.

NAROČAJTE »SLOVENC«!

Nad 50 ha mestne zemlje bo obdelane

Ljubljana, 3. aprila.

Mali obdelovalci zemlje, ki jim nekateri pravijo tudi vrtnarji ali njivarji, v mestu in na njegovi periferiji, kakor tudi v bližnji okolici so letos izredno agili, delavni in posvečajo zemlji še mnogo večjo pozornost, kakor so to storili lani. Letošnje pomladansko vreme s svojo primerno temperaturo in sončnostjo jim je zelo naklonjeno. Zemlja je bila primerno osušena in zato zelo priprava za kopanje in oranje. Vsi so hiteli urejati svoje njive. Mnogi so najeli njive od zasebnih lastnikov, ki so jim bili v veliki večini zelo naklonjeni in jim šli povsod na roke. Med njimi pa so bili tudi taki, ki so skušali letos zvišati najemnino za njive. Mnogo bo letos zasejane krompirja. Po raznih njivah in njivčah je krompirja že zelo mnogo vsajenega, tako v predelih okoli Zgornje Šiške.

Sedem partizanskih žrtev pod Toškim čelom

V Ljubljani, 3. aprila.

Včeraj se je vaška straža iz Kleč podala na pohod proti Toškemu čelu. Eden izmed njenih članov je lanske leto konec julija in v začetku avgusta videl, da so partizani zakopali nekaj žrtev pod Toškim čelom, sredi jelšove hošte in v močvirju. Videl je tudi, ko je hodil po drva, da je na tistem mestu molela iz zemlje roka. Zato je svoje soroce opozoril na te grobove.

Res so včeraj fantje te grobove našli in jih tudi odkopali. V pol metra globoki jami, iz katere je molela roka, so ležali: na dnu 17 letna hčerka Mihaela Kunstlja iz Savelj, na njej njegova žena, na vrhu pa on sam. Zanimivo je, da so partizani ves čas varali ljudi z besedami, da so šli ti prostovoljno v hribe, da je celo Kunstelj bil pred nekaj dnevi v Dravljah, kamor je prišel po cigarete in podobno. Poleg teh treh so našli še truplo Juvana Nika, 24 letnega fanta z Gline, truplo hčerke gostilničarja Bajde iz Podutika ter se dveh drugih domačinov.

Kunstljeve so partizani odpeljali v noči od 4. na 5. avgust, Juvana in Bajdovo hčer pa že prej. Hkrati so pri Kunstljevih tudi vse izropali. Vse so časi pred smrtjo trpinčili; tako ima Juvan razbito lobanjo in polomljena rebra, mnogim pa se poznajo plave lise po obrazu.

Velika partizanska nepoštenost se vidi tudi iz dejstva, da so na Ježici napredili sodniške epise in postavili za dediča na zapuščenem Kunstljem domu njegovega nezakonskega otroka.

Pogreb Kunstljeve družine bo jutri, v nedeljo, ob dveh popoldne na Ježici, pogreb ostalih žrtev pa prav tako jutri ob štirih popoldne v Dravljah.

Partizanski zločini v viniški okolici

V nedeljo, 28. marca in v ponedeljek so partizani v okolici Vinice izvršili nove zločine. Uspešni nastopi proti partizanom v Suhi krajini so prignali v Belo krajino veliko število teh uničevalcev naroda. Prav tako jih je mnogo prišlo iz sosedne Hrvaške, kjer so jim tudi tla postala vroča. Tako se je več stoglava množica pritepla v viniško okolico. Vasi: Hrast, Perudina, Nova lipa, Drežnik, Stara lipa, Suhor so bile izpostavljene ropu te nenasiene drbali. Najbolj so oropali Novo lipo in Hrast. Pridno so jim pomagali domači partizani, ki so jih tudi verjetno pripeljali, da se znešejo nad ljudmi, ki niso naklonjeni njihovemu gibanju. Kradli so vseprek. Obleka, živila, živila, vse jim je prišlo prav. V neki hiši so porabili celo plenice iz zibelke! Pri nekaterih posestnikih, ki jih imajo partizani-domačini najbolj na piki, so tako temeljito opravili svoje delo, da so jim ostale gole stene in nimajo nič drugega več kakor to, kar so imeli na sebi. Pa niso bili zadovoljni samo z ropanjem. V Novi lipi so ubili posestnika Metelja Ivana. Iz Hrasta pa so s seboj odpeljali posestnika in cerkvenega ključarja Gaspariča Jureta, ko so mu prej vse pokradli. Sam je moral na svojem vozu voziti, kar so pri njem naropali. Vse prebivalstvo je ogorčeno nad tolikim nasiljem te drhali, ki pobija naše najboljše ljudi in uničuje slovensko vasi.

KULTURNI OBZORNIK

Pravljice Božene Nemcove

V Slovenčev knjižnici št. 48 je izšla druga knjiga znanih čeških narodnih pravljic, kakor jih je pred sto leti (1844) zapisala največja češka pisateljica, »babica češkega naroda« Božena Němcová, pisateljica v svetu najbolj razširjene češke knjige »Babica«, ki jo poznamo pri nas po zaustarelem Cegnarjevem prevodu. Tudi te pravljice, ki jih je sedaj prevel Tine Debeljak za slovenčev knjižnico lani in letos, so nekatere že izšle pred leti v prevodu prof. Pivka v Mariboru pod imenom *Češke pravljice*, toda sedaj so prevedene na novo in v celoti. Založba napoveduje še za drugo leto tretji zvezek, v katerega bi prišle tudi druge češke in nekatere izmed slovaških pravljic, ki jih je pisateljica zapisala svoje dni na Slovaškem.

Pravljice Božene Němcove niso folklorno gradivo, podano po znanstveni metodi, temveč so nova stvaritev iz narodnega duha in iz starih izročil. Pri zapisanju teh izročil, starega romantičnega blaga, se je Božena Němcová, hčerka češkega grajekega voznika in Nemke ter ženi od avstrijskih oblasti prisegnanega carinskega uradnika Nemca, vzbudil pisateljski dar ter je svojim otrokom zapisala pravljice iz stare mitološke preteklosti. Tako je postala ena prvih čeških pisateljic sploh ter velja danes za največjo med njimi, ki zna pripovedovati v prijetnem češkem izražanju ter iz čistih

virov neskaljene češke duhovnosti. Z drugo svojo prozo je ustvarila češko povest, kakor je Macha postavil temelje poeziji. Iz napore Nemcove za staro narodno gradivo, obdelano na pesniški način, je zrasla tudi druga češka klasična knjiga, namreč Erbenova Kitica narodnih pripovedk, ki podobne pravljice snovi preliva v močno, izvršno češko balado. O pravljicah samih pa so mnenja češki literarni zgodovinarji, taki kot pred leti umrli Ante Novak, da jih od vseh čeških pravljicarjev ni nihče dosegel v preprostem pripovedovanju in topli človečnosti, ki veže iz teh romantičnih zgodb. V tem drugem zvezku Pravljice je prevedenih več pravljic, kakor v lanskem prvem zvezku, namreč 17 na 216 straneh. Tu je pravljica o princu Bajaji, ki kot mutasti strežnik svoje princepe po mnogih zmagovalnih čudežnih posegih dobi svojo kraljico srca. Potem je zgodba o *alabastrovi ročici*, v kateri preprosta hčerka odseljenih vojakov na vasi na kresni večer pride do zaklada ter se bogato poroči in dela dobro. *Pravljica Bogumil* je pravljica, kakor jo poznamo iz raznih slovstev ter jo je pred kratkim p. i. nas ponovila Faturjeva kot Vedma-kraljica, to je princepska, zapisana hudicu, pa jo rešuje iz grobnice vojak, jo reši in zavladava z njo. O črni princepi je zgodba o ribiču in njegove, hudicu predanemu sinu, ki potem pride v podzemlje in se zaljubi v črno princepo, ji postane na zemlji nezvest, pa jo po hudih preizkušnjah zopet poišče in reši zakletja. Se bolj nametja je pravljica o *Treh zakletih knezi*, ki si jemljejo sestre kot medved, orel in riba, pa jih reši za-

Umetnostna športna razstava Vabilo športnikom

V tej lepi ljubljanski pomladi je samo cvetje in povsod se začena gibati novo življenje. Tako tudi šport vstaja s svojimi nogometaši in atleti k novemu udejstvanju.

Čas je za delo in mi obračamo naše vabilo slovenskim umetnikom, ki naj bi ga z navdušenjem vabilo k sodelovanju umetniške razstave, posvečene športu, ki se bo odprla 20. junija v Jakopičevem paviljonu. Kakor cvete šport, mora cveteti z njim vzporedno tudi umetnost, katero naj poživlja športno gibanje in življenje. Umetnost in šport sta popolna skupnost, ker vse je življenje, inteligenca in človečnost.

Veseli bomo, če bodo ljubljanski umetniki sprejeli ta naš poziv, mladi in stari, slavni in še manj znani, ki naj bi nam po svoji umetnosti, po slikah in risbah ter kipih pokazali živo dinamiko in plastično športno življenje. Za vsakega umetnika je vrednost, če se obrača k novemu življenju in novim navadam ter tako lahko podre vsako oviro z živahnim in mladim duhom.

Umetniki, ki so se že lani odzvali vabilu na to razstavo, ki pa se ni mogla vršiti po višjem povelju, bodo morali potrditi svojo udeležbo, po pravilih, do 30. aprila.

Do 30. aprila pa se sprejemajo tudi vpisi za nova dela, to vpisovanje se vrši pri prapravljalnem odboru, Beethovnova ulica 2 (Zveza umetnikov in profesionalistov), na posebnih vpisnih polah, ki se dobijo istotam. Od tej prilike pripominjamo, da lahko umetniki sodelujejo z neomejenim številom svojih del in da bo razdeljenih za 6000 lir nagrad.

V dveh mesecih se lahko naučite sami doma tuih jezikov, če se boste poslužili metode slovitih profesorjev.

Jezikovni tečaji teh profesorjev so posneti na gramofonskih ploščah „**Lingua-phon**“ in sicer za italijansko, nemščino, angleščino, francoščino, španščino itd.

Ogled je neobvezen, dobite jih le, dokler zaloga traja pri

Everest

Prešernova 44

Slovo od Feliksa Pogačnika

Dev. Mar. v Polju, 2. aprila.

Ze pred dnevi smo položili v božjo njivo pri Dev. Mar. v Polju mučniški trupli Feliksa Pogačnika in Draga Holozana. Mnogo smo jih že spomili tja na kraj miru, mnogo zaslužnih mož smo že pokopali z vsemi častmi, a tolika množica pogrebcev se že dolgo ni zbrala ob nobenem grobu.

Pogreb Feliksa Pogačnika je bil prejšnji torek. Velika množica ljudi od blizu in daleč se je zbrala, da ga spremi na njegovi zadnji poti. Njegovi stanovski tovariši so ga prenesli iz pokopališke kapelice v cerkev, kjer je g. župnik Kette ob asistenci kaplanov blagoslovil zemske ostanke in zmolił pogrebne molitve. Nato se je iz cerkve proti pokopališču razvil dolg sprevod s številnimi venci. Sedaj so pokojnika nosili legionarji. Za krsto so stopali užaloščeni sorodniki, oddelek Kraljevske vojske v bojni opremi, okrajni civilni komisar Maffei, ki je nalašč zaradi tega prišel iz Ljubljane, poveljnik krajevne vojske posadke, tajnik okrožja P. N. F. in izredni komisar občine Polje, nosilci vencev, med njimi venci občinske uprave, komandant Vaške straže iz okolice in za njimi dolga vrsta ljudi, ki so se prišli rajnemu Feliks-u še zadnjikrat zahvaliti za vse, kar jim je dobrega storil. Kljub veliki množici pa smo vseeno pogrešali znatno število onih, ki so mu prej sledili vedno in povsod: »Feliks, glej, brez službe sem!« »Feliks, vidiš kakšna huda revščina je pri nas? Pomagaj!« In Feliks jih je spravljal v služ-

be, jim preskrboval podpore, vedno je delil samo dobroto, a ni maral plačila... Danes teh ljudi ni, da bi vsaj en očenaš zmolił na njegovem grobu. — Množica se je zgrnila okrog jame. Krsta se je tiho pogreznila v odprti grob. Stanovski tovariši, ki mu je prinesel zadnji pozdrav iz Ljubljane, je v lepih besedah podal njegovo javno delovanje. Legionar Kranner pa je z ostrimi besedami ožigosal ta podli zločin.

Presunljiv je bil pogled na uboge otročičke, sirote brez očka in mame. Nemo so zrl v črno jamo trije bratci in sestrice, ki je izpolnila komaj dve leti...

Toda Feliks-u je v hladni jami še vedno težko. Koprni in čaka, kdaj mu bomo prinesli še njegovo življenjsko družico, ki je tako ljubila svoje otroke. S kolikimi veseljem bi dala našemu narodu še novih dobrih sinov in hčera. Pa so ji vzeli življenje zato, ker je bila dobra krščanska mati in zvesta žena svojemu možu. Samo ta zločin je imela nad seboj, da je bila žena izdajalca Pogačnika. Zato je morala umreti, zato so jo zagreblili v neposvečeno zemljo, kar tam kje sredi gozda, Bog ve kod pod Razori ali na Polci.

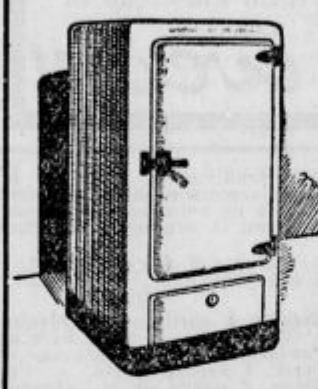
V ponedeljek, dne 6. aprila

prične izhajati naš novi podlistek

»Čaša egiptskega podkralja«

Hladilnik najmodernejše izdelave

Lir 3450*—
je S.A.F.F.A
HLADILNIK

Izdelan je po najnovejšem principu moderne iznajdbe tako, da je v notranjosti omogočeno stalno kroženje mrzlega zraka.

Ogled in informacije so neobvezne.

Everest, Prešernova ulica 44

V varstvu Marijinega Srca

Navodila glavnega odbora za pripravo k majniški posvetitvi.

Iz navodil, ki bodo s posebnim pismom našega nadpastirja poslana vsem župnijam, redovnim družinam, družbam, kongregacijam, konferencam, šolam, raznim ustanovam itd. objavljamo nekaj navodil, ki naj bi se začela povsod čimprej izvajati.

Naš nadpastir nas je povabil in vzbudil k češčenju in zadoščevanju brezmadežnemu Marijinemu Srcu predvsem z obhajanjem zadostilne pobožnosti petih prvih sobot.

Najzajemljivejše dejanje — vrhunec te pobožnosti, ki jo opravlja ves narod — pa je posvetitev brezmadežnemu Marijinemu Srcu, h kateri nas vabi naš nadpastir.

Da bodo te posvetitve v polnem uspehu in dosegle med našim narodom spremembo življenja in misljenja, je treba, da se na posvetitve goreče, temeljito pripravimo.

Pobožnost petih prvih sobot, s katerimi zadoščujemo brezmadežnemu Marijinemu Srcu je važna priprava na te posvetitve.

Prav tako važna priprava na posvetitev vso škofijo, oziroma na glavne farne, župniške posvetitve, ki bodo po vsej škofiji v nedeljo, 30. maja t. l., so pa tudi posvetitve brezmadežnemu Marijinemu Srcu, ki naj jih opravijo pred 30. majem posamezniki, družine, organizacije KA, Marijine družbe, Marijini vrtni, redovne družine, družbe, kongregacije, konference, šole, razne ustanove, tudi podjetja itd., sploh vsa občestva, ki imajo le dobro voljo za to.

30. maja bo naš nadpastir posvetil vso škofijo, in sicer na najsvečanejši način v ljubljanski stolnici pri slovesni dopoldanski službi božji.

Prav posebno lepa priprava na posvetitev bo pravno-spokorni dan, ki se bo v vsej škofiji obhajal v soboto, 29. maja. Naš nadpastir želi, da ljudje, preden se posvetijo Marijinemu Srcu, skušajo poravnati med seboj, kar jih loči. »Če torej prineses svoj dar k oltarju in se tam spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe, pusti svoj dar tam pred oltarjem in pojdi, da se poprej spraviš s svojim bratom in potem pridi in daruj svoj dar.« Ta dan naj bi ljudje skušali poravnati svoje spore, da bi se čistega srca posvetili Materi božji. Verniki naj bi se prostovoljno postili, tekmovali v miloščini, zadoščevali za grehe naroda; deo naj bi po možnosti počivalo v zadoščanje za skrunjenje nedelj in praznikov, po cerkvah naj bi ta dan bilo izpostavljeno Najsvetejši in v vsaki fari naj bi bilo po možnosti celodnevno, če ne, pa vsaj nekaj ur češčenje prevečete Rešnjega Telesa. Verniki naj bi osebno in skupno zadoščevali. Opravili naj bi sv. spoved in pristopili k sv. obhajilu. Darovali naj bi molitve, zlasti rožni venec, za uspeh narodne posvetitve brezmadežnemu Marijinemu Srcu.

Priprave na posvetitve, ki naj se povsod izvedejo, so še pridige, govori, akademije, šmarnični govori itd. Pridige v aprilu in maju naj bi bile po vseh farah iste (odbor petih prvih sobot bo poslal gradivo zanje). Na sestankih skupin KA, kongregacij, konferenc, po zavodih, v šolah itd. naj se obravnava ta pobožnost, za kar je dovolj gradiva v knjigah o Fatimi, o Marijinem češčenju pri nas, pa tudi v našem narodopisju.

Šmarnična branja ne bi bilo v letošnjem maju povsod isto. Dr. Ivan Ahčin je v ta namen episkopal posebne šmarnice.

Četrte ure pred začetkom šmarnic naj bi verniki molili rožni venec za uspeh posvetitve.

Za dober uspeh pobožnosti in posvetitve naj molijo zlasti otroci po zavodih, redovniki in redovnice po samostanih in pa bolniki, kateri naj svoje molitve in trpljenje darujejo za dober uspeh posvetitve.

Za dober uspeh posvetitve in spokornospravnega dne naj se vse april in maj po vsaki pridigi in pri krščanskem nauku ter pri cerkvenih shodih molitvica: »Kraljica presvetega rožnega venca s svojo ljubeznijo hočem zadoščevati...«, ki je tiskana na zadnji strani podobice z vabilom našega nadpastirja k pobožnosti petih prvih sobot in k posvetitvi. Podobice so bile razdeljene že v decembru.

Mladina naj bi pri vseh teh pripravah še posebno goreče sodelovala. To velja za mladino po Marijinih vrtnih, po ljudskih šolah, meščanskih, strokovnih, srednjih šolah, kakor tudi za akademike. Po šolah naj bi bila predavanja po razredih, pisale naj bi se naloge iz tvarine te pobožnosti, izvedle naj bi se razredne Marijanske akademije, opravila naj bi se skupna češčenja sv. Rešnjega Telesa, izvedle naj bi se posvetitve po razredih, kakor tudi posvetitve cele šole.

Prav tako so napredna gledališča, kinopodjetja, da bi v letošnjem postnem času, zlasti pa v maju, uredila na spored take predstave, ki so v skladu z velikimi pobožnostmi, ki jih opravlja naš narod.

Dramsko gledališče se je tej želji odzvalo s tem, da je uvrstilo za postni čas na spored Gregorinovo pasijonsko dramo »V času obiskanja«. Naj bi se verniki teh pasijonskih predstav udeležili v čim večjem številu.

Farne posvetitve dne 30. maja naj bi se izvedle na najsvečanejši, najslovesnejši način. Naj bi ne bile le zgolj neke zunanje manifestacije, ampak le velike, pomembne, najvažnejše akcije, najpomembnejše dejanje vsega dobrega, voljnega naroda za versko aravno obnovo življenja in misljenja.

V okrožnici so dana vsa podrobna navodila, kako izvesti vse te priprave, za katere je samo želeli, da bi jih vsi, katerim je namenjena, čim boljše izpolnili.

kletja njih svak, edini bratec njihovih žena. O govorcem ptiču, živi vodi in treh zlatih jablanah je povest o dobri sestrici, ki rešuje brate in si pridobi veliko srečo. Poetična je pravljica o labodu, ki je začaran pri brne, pa s svojim petjem vabi kraljevske hčerke, ki bi ga edina mogla rešiti, če se vanj zaljubi. In to se zgodi ter ga reši začaranja. Pravljica o princeski z zlato zvezdo na čelu ima sicer začetni motiv precej nenavaden, namreč da hoče oče svojo lastno hčer za ženo, ker ga najbolj spominja na pokojno ženo, toda deklica uide ter po čudnih zgodbah, ko je služila po drugih gradovih za kuharico, pride domov kot nevesta sosednjega kraljeviča. *Vragoo svak* je zopet pravljica iz nižjih družabnih slojev, iz vojaškega in umetniškega življenja, ko hudicu predan mladenič pridobi s čisto ljubeznijo svojo plemenito nevesto in sebe, reši peklenskega zapisa. *Zlati vrh* je zopet pravljica o dekletih, začaranih v labodke, katerih eno reši birmiši sin, toda veliko ovir mora prej preživeti, preden pride na cilj. *Ptičja glava in srce* je zgodba o dveh bratih, ki sta pojedla srce in glavo čudežnega ptiča, pa sta postala oba kralja po čudnih dogodivščinah. *Dobre botrce* so pravljice o dobri siromašni Mariji, za katero se poteguje princ, pa mora premagati zavist prevzetne knežje, da jo doseže in zaljubi srečo z njo. *O Jozi* je povest o dobrem arcu, ki pomaga živalm, potem pa živali pomagajo njemu v stiskah in ga pripeljejo v srečo. *O treh zakletih psi* je spet zgodba o treh princih, ki v življenju niso bili kaj prida, pa morajo zdaj kot psi popravljati svoje grehe in tako pomagajo

ubogemu Vitku do sreče in krone, hudobno sestro pa še prej raztrga. *Pozodna vila* govori o ljubezni med človekom in morsko vilo, potem pa o njeni dobroti in varstvu nad svojim rodom na zemlji. *Čudodelni meč* je pravljica, podobna že prejšnji o princu Bajaji, toda drugače variirana. Zaključujejo pa se pravljice z zgodbo o *Sternberku*, o sedem in dvajsetih bratih in o največjem junaku izmed njih Sternberku, ki si prisljuči kot kraljev zvest opreda kraljično s tem, da jo z nevarnostjo življenja snubi za kralja, pa si ona izvoli njega.

Take so pravljice Božene Němcove iz starega romantičnega časa, ko si ubogi ljudje žele biti princa in kralja, pa jih čudežna moč in dobrota srca pripelje do cilja. Današnje pravljice so drugačne, toda mladina je vedno romantična in ljubi romantiko in junška dela. In tako ta pisateljica budi v njih voljo do dejanja, budi vero v zmago dobrega in jim kaže vrednost človeške ljubezni. Globoko človečanstvo je posebna odlika teh mladinskih stvari, kot jih nima mnogo vsaka literatura, tudi večja od češke. Upamo, da smo s prevodom ustrežili slovenskim bralcem, posebno pa družinam, ki imajo otroke in jim nimajo česa dati v roke. Pa tudi odrasli bodo v njih podoživljali svojo mladost ter jim bo godilo umetniško oblikovanje, sproščenost fantazije ter poezija pisateljskega peresa.

Oprema je ostala znotraj leta kot lani, z vinjetami po izvirni izdaji slikarja Artusa Scheinerja. Zunanji ovitek pa je okusno ornamentalno rešila Jela Vilfanova. O prevodu pa nisem poklican soditi. Knjiga velja v nadrobni prodaji 10 lir.

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 4. malega travna: sredpostna nedelja; Izidor Seviljski, škof in cerkv. učenik.
Ponedeljek, 5. malega travna: Vincenc Fererij, spoznavalec; Irena, devica in mučenica; Julijana, devica.
Torek, 6. malega travna: Sikst I., papež in mučenec; Celestin I., papež; Krescencija, dv. Lunina sprememba: 4. aprila: mlaj ob 22.53. Herschel napoveduje vetrovno in jasno vreme.

Zgodovinski paberki

4. malega travna:
I. 1498 je umrl francoski kralj Karel VIII. (1483—1498). Francija je proti kraju srednjega veka prebolela notranje politični razkorj kot posledico fevdalizma in se začela po končani stoletni vojni z Anglijo naglo dvigati. Tako je mogel Karel začeti že z osvajačno politiko, prilika se mu je nudila zlasti odstran Alp v Italijo. Zvezal se je z vladarjem Milana Lodovikom Morom in se podal leta 1494 s 40.000 možmi preko prelaza Mont Genèvre v Piemont in dalje preko Apeninov v Firenzo, kjer je po smrti Lorenza Velikostnega (1469—92) vladal njegov slabotni sin Peter. Preko Rima, kjer je vladal papež Aleksander VI., se je podal v Napoli in mesto brez boja zavezal, kralj Ferdinand je zbežal. Karlovi uspehi so vzemirili rimsko-nemškega cesarja Maksimilijana (1493—1519), zvezal se je z Benečani, Morom, ki mu je postal Karel že prenevarjen, in z drugimi italijanskimi knezi z namenom, da prežene Francoze iz Italije. Karel je pustil v Napoliju malo posadko in se vrnil preko Apeninov, kjer so mu pri Foronovi ob Tari zavezniki brezuspešno skušali zapreti pot, v severno Italijo in nato v Francijo.
I. 1499 se je rodil v Remseniku pri Zelezni Kaplji na Koroškem častnik Lipe Haderlap. V letih 1877—82 je bil odgovorni urednik »Slovenca« in se kot tak živahno udeleževal v političnem življenju. Bil je med prvimi, ki so hoteli na krščanski podlagi organizirati male obrtnike in delavce. Pozneje se je priključil Bleiweisovi politični skupini in ostro napadal Mladoslavence. Zagovarjal je v nasprotju s stari program Zedinjene Slovenije in zvezo s Čehi.
I. 1866 je bivši visokošolec plemenitaš Karakozov streljal na ruskega carja Aleksandra II., ko se je ta sprehajal v petrograjskem parku. Carja sicer ni zadela, toda kljub temu so njegovi strelji temeljito pretresli Rusijo; konec je bilo reform, ki jih je začel car v svoji politični uvidenosti v velikem obsegu uvajati (osvoboditev kmetov) in reakcija je ojačena znova dvignila glavo.

IZSILA JE NOVA KNJIZICA

VSII

(Spisal p. Otmar Vestner)

Vsebinas:

Vsi se spokorimo!

Vsi se posvetimo!

Cena 1 lra. — Celoletna naročnina 12 lir.

Novi grobovi

† Mija Bernik. V Ljubljani je umrla Mija Bernik, dijakinja I. razreda trgovske akademije. Pokopali jo bodo v nedeljo, 4. t. m. ob štirih popoldne iz kapele sv. Jožefa na Žalah. Naj ji sveti večna Luč, njenim staršem in bratu naše iskreno sožalje.

† Peterček Zupan. Med nebeške krilate se je preselil komaj leto dni stari Peterček Zupan. Pokopali ga bodo v nedeljo, 4. t. m. ob pol 5 pop. iz kapele sv. Petra. Hudo prizadetim staršem naše iskreno sožalje!

Franc Pavl. Košir — 80 letnik

Ježica, 4. aprila.
V petek je obhajal nekdanji naš župnik g. Franc Pavl. Košir svoj godovni dan, v torek, 6. aprila, pa bo obhajal 80 letnico svojega rojstva. Nihče mu ne bi prisodil, da nosi že 8 križev. Njegov korak je še vedno prožen, postava lepo zravnan; vse potrjuje, da je trdna gorenjska narava in pa človek reda ne le do drugih, marveč zlasti tudi do samega sebe v vsakej stvari. G. župnik je bil rojen 6. aprila 1863 v Škofji Loki. Potem ko je opravil v domačem mestu tri razrede ljudske šole, je odšel v 4. razred v Ljubljano, koder je nato opravil tudi gimnazijo in bogoslovje. Novo mašo je bral 21. julija 1889 na Rožniku v Ljubljani. Izmed 37 njegovih gimnazijskih tovarišev je danes živ samo preč. g. župnik Jože Grašič, medtem ko ima izmed bogoslovnih tovarišev še tri žive. Po novi maši je šel za žup. upravitelja v St. Peter pri Novem mestu, koder je ostal eno leto; nato je bil dve leti kaplan v Škofjancu pri Mokronogu, tri leta v Smledniku, kjer je doživel potres l. 1895, ki je bil tukaj posebno hud, saj je bilo središče potresa v neposredni bližini (Vodice); nato je bil tri leta na Vrhniki, koder sta s kaplanom Lukom Smolnikarjem sezidala enega izmed prvih slovenskih prosvetnih domov »Rokodelski dom«; nato je postal župnik na Colu pri Vipavi, od tod je po 3 in pol letih prišel za župnika na Koroško Belo, kjer je ostal 17 let. Tu je povečal župnišče in sezidal cerkveno hišo, doživel pa tudi strahoviti letalski napad l. 1917, ko je pogorela cerkev in pa 42 hiš. Po prvi svetovni vojski je odšel na Ježico, kjer je župnikoval polnih 14 let, dokler ni dopolnil svojega 70. leta. Poleg mnogo drugega dobrega za dušni in telesni blagor svojih župljanov je na Ježici oskrbel za obe cerkvi lepe bronaste zvonove. Še dolgo časa v pokolu je s pok. Strahom Francetom vodil našo Hranilnico in posojilnico, pa tudi še sedaj rad pomaga g. župniku, ko se je njegovo delo v fari tako močno povečalo; še vedno redno opravlja ob nedeljah in praznikih drugo sv. mašo, posebno pa ga kot navdušenega pevca veseli petja maše. — 20. julija 1939 je tiho v nočnem domačem krogu na Brezjah obhajal svojo zlato sv. mašo. — Visokemu jubileantu želimo, da bi mu dobri Bog naklonil še lepo število srečnih in zdravih let!

— Fr. Kanizij Pricelj, organist pri frančiškanski cerkvi, nam bo predstavil na koncertu v frančiškanski cerkvi v nedeljo ob pol sedmih štiri skladatelje. Uvedel nas bo s Premrovim »Andante festoso« v Es-duru. Kreprok doneč preludij z ljubkim Andantinom v sredi. — »Scherzo« v dveh delih je preprosto a žedno delo italijanskega organista Paolo Maurija. Ob previdni registraciji bo skromno uho uživalo melodioznost čutečega skladatelja. — Vse drugače pa je ubran Maks Regerjev »Intermezzo«. Ta bujni mojster, ves v težko kromatik in hitre, celo nenadne dinamične spremembe zamišljen, zahteva od izvajalca trdih studijev, posebno, če orgle nimajo služaj. — Aleksander Guilmantov »Slavnostni preludij (Po poroki)« je svečana koračnica z ostro poudarjenim glavnim motivom. V srednjem delu zaslutimo harfno breknanje, ki se mirno zaključí. V tretjem delu se začne motiv ponovi, ob pedalovih postopni naraste v široke akorde in izzevni v širok sklep. Gladko in pravilno frazirano pedalno igro

zmore le temeljit orglavec. Vsa omenjena dela so vredna naše pozornosti.

— Opozorilo. Specialna delavnica za precizno popravila pisalnih in računskih strojev je Everest servis, Prešernova 44. Popravila izvršuje hitro in po zmerni ceni.

— Iščo se za 8 letno deklico-siroto dobra krščanska družina, ki bi deklico vzela za svojo. Deklica je bila od najnežnejše mladosti pri tujih ljudeh, a je izgubila še ta dom, je dobro razvita, blondinka, priključljive zunanosti ter dobro vzgojena. Živela je dosedaj na kmeth.

Zobna praksa Krisch V.

Rožna dolina, Cesta II. št. 24 a

od 5. aprila dalje zopet redno sprejema

— Strokovno popravilo vašega gramofona bo izvršeno v krajšem času in za manj denarja le v specialni trgovini Everest servis, Prešernova 44.

Med. univ. dr. Alojzij Boh

za živčne bolezni

se je preselil

v Dalmatinovo ulico št. 5

Ordinira od 2 do 4

— Gostilničarji, vinski trgovci! Vinske črpalke Vam popravi strokovno in solidno po zmernih cenah tt. Rupena-Lutz, Ljubljana, Šiška, nasproti stare cerkve.

»Servis biro« postrežna pisarna

se je preselila v Selenburgovo ulico št. 4

— Opozorilo. Podpisana sem izvedela, da moj sin Mirko Krek pod raznimi pretvezami izvaža od ljudi denar. Vsakogar prosim, naj mu ne naseda in mu ne izroča denarja. Marija Krek.

— Na nove nakaznice za kurivo dobite premož in drva pri tvrdki »GORIVO«, Karlovska 8. (Lastnik Lojze Jeranič ml.)

— Nalivna peresa popravila hitro, strokovno in poceni Everest servis, Prešernova 44.

3 NOVE KNJIGE:

Dickens: DORRITOVA NAJMLAJŠA, II. del, roman. Vez. L 75.—

Jovkov: DOMAČIJA NA MEJI. Roman. — Vez. L 55.—

Tomažič: PASTIRKOVA NEBESA. Mladinska povest s 50 slikami J. Bera neka. — Broš. L 8.—, kart. L 10.—

Založba Ljudske knjigarne

v Ljubljani — Pred škofijo 5, Miklošičeva 5

Koza s šestimi mladiči

Železniškemu delavcu Vižintinu Jožetu iz Zaloga je vrgla koza šest mladičev, kar je nekaj izrednega. Ves zarod je živ in zdrav. Istočasno mu je druga koza vrgla dva mladiča. Dve kozi torej skupno osem mladičev! Lastnik je gotovo vesel tega izrednega primera, zlasti ker so vsi mladiči čvrsti in zdravi.

Iz Novega mesta

Smrt po električnem toku. V ponedeljek, dne 28. marca je hotel popraviti nekaj podrti železni ogradjo pri vili svojega gospodarja g. Hadla, njegove hlapec 19 letni Bele Alojzij, doma iz Malega Ceroveca. Poleg ograje stoji električni drog, katerega žica ima visoko napetost. Nekje je morala biti kaka okvara, ali kar koli že, da je dobila žična ograja vrta stik z elektriko. Fant, ki je hotel ograjo popraviti, je zagrabil za žico na ograji,

Dolgočasni so večeri brez prijetne glasbe!

Veliko izbiro lepih gramofonskih plošč, dobrih krikofonov, prvovrstnih klavirskih in distoničnih harmonik vseh vodilnih tovarn, dobite v veliki izbiri samo pri

Everest

Prešernova ulica 44

Oglejte si jih neobvezno!

katere je bila prénapolnjena z električnim tokom. Udarec električnega toka je bil tako hud, da je Bele omahnil v nezavesti na tla. Na njegov krik so prihiteli ljudje, ter ga z lesenimi grabljami odtrgali od ograje. Najbolji so ga na voz ter odpeljali v bolnišnico. Nihče pa se ni domislil, da bi tako polzkusil z umetnim dibanjem, ter poklical na kraj nesreče zdravnika, ki bi bil ponesrečenca nudil prvo pomoč. Med prevozom v bolnišnico je nesrečni mladenič umrl. V enakih primerih bo prav, da ljudje, če sami ne morejo takoj pomagati ponesrečenca, ali če ni zdravnika v bližini, pokličejo neklicne sosile. Ti so dobro izvedbani tudi v reševalni službi. Ti bodo takoj na mestu, nudil prvo pomoč ponesrečenca, nato pa ga odpeljali s svojim avtomobilom v bolnišnico.

Ogenj. V nedeljo zvečer so se vnele saje v dimniku na hiši ge. Stefanovičeve na Ljubljanski cesti. Ogenj bi ulegnil biti vsej hiši zelo nevaren, da niso bili pravočasno pozvani poklicni gasilci, ki so ogenj omejili in ga pogasili.

Ogenj v mestnem gozdu. V nedeljo popoldne je nenadno izbruhnil požar v gozdu mestne občine pri Cegelnici. Pred nedavnim so v gozdu posekali precej drevev in gozd še ni bil izčiščen. Po neprevidnosti ali brezbrižnosti koga, ki je hodil po gozdu, se je vnela v gozdu suha trava in verjetno delj časa gorela, dokler ognja ni zajel vejevja in dobil dosti hrane v suhem vejevju in vrhovini ter se tako razširil na ca. 1000 m² gozda. Ogenj je uničil mnogo posekanega drevev, pa tudi dokaj rastočih dreves ter napravil okoli 15 do 20 tisoč lir škodo. Poklicni gasilci so se takoj odpeljali na kraj požara ter po parurnem delu ogenj omejili in ga pogasili. Pri gašenju so se morali omejiti izključno le na gašenje s prstjo, ker je bilo gašenje z vodo zelo oteženo, kajti Krka, ob kateri se gozd razteza, teče globoko pod gozdom in je do vode priti kaj težko, zlasti z motorko, ker je svet tam okoli zelo strm in skalovit.

Iz Cerknice

Javna dela. Te dni so pričeli z regulacijo Cerkniškega potoka. Delo, ki se vrši, bo mnogo pripomoglo k temu, da ne bo več toliko poplav, kakor jih je bilo doslej, saj so bili mnogi, ki imajo v bližini potoka svoje domačije, ob času poplave hudo prizadeti. S tem delom je rešeno vprašanje, ki so ga že nekaj let reševali in o njem govorili.

Nesreče. S koleca je padel in si v rami izvil levo roko Svet Janez iz Zeli št. 6. Takojšnjo pomoč mu je nudil zdravnik dr. Smrd. — Smrtno se je ponesrečil desetletni deček Najdan Anton iz Rakeka, ko se je peljal od Rakeka proti Cerknici na vozu s konjem, ki ga je vodila deklica Tekava Ivanka iz Begunj. Konj se je splašal mimo vozečega avtomobila, tako da je z vozom priletel v brzojavni drog ter pod seboj pokopal dečka in deklo, ki sta bila na vozu. Oba hudo ranjena sta bila prepeljana v bolnišnico, med prevozom pa je deček umrl. — Hudo je ugriznil nek potepen pes dvanajsetletnega dečka Mekinda Janeza iz Cerknice, tako da je moral iskati zdravniške pomoči.

Pasijonske predstave

»V času obiskanja«

V dramskem gledališču v Ljubljani se vrše priprave za uprizoritev Pasijona. Ta drama, ki predstavlja poslednje dni iz Jezusovega življenja in njegovo smrt, zahteva veliko število sodelujočih in težkih priprav. Prizori so pestri, vseskozi polni ljudstva in dejanja, ki ga spremljajo fanfare, pozavne, petje. Posamezne dogodke na odru veže bralec s čitanjem iz evangelija. Tako so podani vsi dogodki, ki so se vršili, ko so križali Jezusa. Prva uprizoritev »V času obiskanja« bo ob koncu tihega tedna.

V ponedeljek, dne 6. aprila

prične izhajati naš novi podlistek

»Časa egiptskega podkralja«

Velika prodaja prvovrstnih harmonik v Ljubljani

Harmonike še iz prvovrstnega predvojnega materiala v veliki izbiri od najboljših poznanih tovarn, klavirske in diatonične, dobite lahko po najnižji ceni ter jih brezobvezno lahko preizkusite samo pri tvrdki

Prodajamo tudi na obroke. Ne kupujte harmonike brez preizkušnje!

Prešernova 44

Everest

Drobna ljubljanska kronika

Križanska moška kongregacija ima danes popoldne ob petih redni mesečni shod. Zaradi oznanil posebno važno!

II. vnanja Marijina kongregacija pri uršulinkah v Ljubljani ima danes ob 2 popoldne shod.

Sporočila škofinjskega odbora petih prvih sobot. Knjižice »Povestilo iz Fatime« so že na razpolago. — Posvetilne molitve (Papeževa posvetilna molitev) ter podobice s posvetilno molitvijo za otroke so izšle. — Smarnice, ki jih je spisal dr. Ivan Ahšin, bodo izšle naslednji četrtek. Vse to naročite oz. dobite pri pripravljalnem odboru petih prvih sobot. Pred škofijo 1-1. Ljubljana. — Podobice, ki naj se dele namesto spovednih listov za velikonočno spoved, so izšle pri Ljudski knjižnici v Ljubljani, tam se dobe oz. naročajo. Lahko pa jih naročite tudi pri pripravljalnem odboru petih prvih sobot. — Salezijanski zavod na Rakovniku je izdal posebno knjižico o Marijinem čedenju pod naslovom »Vsi«. — Stenske slike Sveta Marijinega je založila trgovina Štiglič v Ljubljani in se tam tudi naročajo.

V nedeljo, 4. aprila, bo vodil po Santovi razstavi v Jakičevem paviljonu g. Cero Škodlar, znani umetnostni recenzent in slikar. Ker je g. Škodlar dober poznavalec vsega dela, a je tudi sam strokovnjak, je pričakovati tudi pri njegovem vodstvu lepega obiska. Istega dne ob 18 bo razstava zaključena.

Pohitite z nakupom vstopnic za solistični cerkveni koncert v frančiškanski cerkvi, ker vlada zanj spride izbranega sporeda veliko zanimanje in pridite pravočasno, ker bo pričetek koncerta točno ob pol 7 zvečer. Vstopnice dobite ves dan na porti frančiškanskega samostana, obenem lahko dobite tudi program, da boste lažje sledili posameznim točkam.

Lastnike slik in risb pok. Ivana Vavpotiča prosi Narodna galerija, da ji javijo na-hajaljske. Donesi je pregledano že lepo število umetnin, potrebna pa so še vedno dela, nastala v letih 1900—1918 v Novem mestu, v Pragi, na Dunaju, v Idriji, v Ljubljani in na fronti. Ker bo razstava odprta že 18. aprila, bo mogoče s pravočasno dobjenimi podatki in slikami Vavpotičevega življenjsko delo pokazati čim popolneje.

Mali gospodar — Zecova obveščata, da se prične razdeljevanje krmil za mesec april s 3. aprilom in bo trajalo tri tedne. Prvi

teden (5. IV.) prejmejo krmila rejci z nabavnimi knjižicami št. 1—1000, drugi teden (12. IV.) od 1001—2000, tretji teden (19. IV.) od 2001 dalje in zamudniki. Za vse dneve razdeljevanja velja isti abecedni red kot običajno. Opozorjamo, da pri vseh dneh ne prejme krmil izven določenega reda.

Vodstvo »Korepetitorji« vabi dijake, srednjih meščanskih in ljudskih šol, da se vpišejo k nam, kjer uspešno poučujemo vse zanske predmete. Po želji tudi posebno ure iz posameznih predmetov (razlaga, naloge, izpraševanje). Važno za one, ki že koncem šolskega leta polagati razrede in privatne izpite. Honorar zmeren! Vpisovanje dnevno od 8. do 12. in 14. do 16. ure. Korepetitorji. Mestni trg 17-1.

Chopinovi nočturni so ščuvolita manifestacija zasnanja mehke duše, ki je znala vzkipeti v plemenitem ognju in doživljati največje kontraste med strastjo in boleščjo. Zadržni njegov nočturni v cis-molu je kakor vsi drugi, zložen v izvrstniku za klavir. Priredbo tega dela za violino, pa bomo ališali jutri zvečer na Ciompijevem violinskem koncertu v veliki filharmonični dvorani. Poleg Chopinovega Nočturna bo izvajal znameniti italijanski violinist G. Ciompi naslednja dela: Vivaldi: Koncert v D-duru, Bach: Ciaccona, Beethoven: Kreutzerjeva sonata op. 47, Princi: V godovnih Remona. Sonata: Bazatela. V romunskem narodnem slogu in Pazanini: Utrpi. Ta izredno bogat in tudi težak violinisti koncertni spored bo izvajal umetnik, ki uživa velik sloves povsod, kjer je nastopil. Vsi hvalijo njegovo tehnično aljajno dovršeno igro in tudi čisto srčno stran njegovega izražanja. Zato opozarjamo na ta koncert, katerega začetek je točno ob pol 7. uri v veliki filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic v Kuljuri Glasbene Matice.

»Vikarska polena« na Rokodelskem odru. Priporočamo nakup vstopnic v predprodaji, ki je danes od 10—12 in dve uri pred predstavo v društveni pisarni, Petarkova ulica 12. I. nadstropje, desno.

Važno za vsakogar sedaj in v bodoče je znanje strojepljasa. Novi dnevi in večerni tečaji prične 5. in 6. aprila. Specialna strojepljasa šola: Največja moderna strojepljasa, raznovrstni stroji, Učenična zmerna. Pouk po želji posameznih obiskovalcev dopoldne, popoldne ali zvečer. Informacije, prijave obiskovalcev. Informacije, prijave dnevno. Zahtevajte prospekti Trgovsko

nčilniše »Christofov učni zavezo«, Domobranska 15.

Jezični tečaji tujih jezikov — v središču mesta pri Trgovskem učnem zavodu. Kongresni trg 2, prično v ponedeljek, dne 5. aprila. Pouk v začetnem, nadaljevalnem in konverzacijskem oddelku vodijo diplomirani predavatelji. Najnovejša in najuspešnejša učna metoda — odlični dosežki in vsi pisarni ravnanstvi.

Danes ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani »Zmaga luč«, misterij, spisal in režija Milan Skrbinek. Vstopnice v predprodaji od 10—12 ter dve uri pred pričetkom predstave pri dnevi frančiškanske dvorane. Vabimo vse, da se te kratke predstave udeležijo v čim večjem številu.

Učite se strojepljasa! Novi eno- in trimesečni tečaji — dnevni in večerni — prične 5. in 6. aprila. Specialna strojepljasa šola: Največja moderna strojepljasa, raznovrstni stroji. Učenična zmerna. Pouk po želji posameznih obiskovalcev dopoldne, popoldne ali zvečer. Informacije in prijave dnevno: Trgovsko učniše »Christofov učni zavezo«, Domobranska 15.

Velikega pomena je nova knjižica »Vse nas vabi nazaj v Očetovo hišo«. Vsem nam kaže pot iz teme k Luči. Postavljena je v pripovedni okvir verouka v višjih razredih. Po svoji tehtni vsebini resnično vredna, da jo vsi preberemo in se vsi po njej ravnamo. Naročite se tudi vi na knjižico!

Zivahno vrvenje na žilivskem trgu. So-botni žilivski trg je bil prvi v aprilu, zato tudi razmeroma živahen in dobro založen z raznim blagom. Promet je bil velik. Branjevalci so bili založeni s lepimi in svežimi blaginami. Po pomaranjah je bilo veliko povpraševanje, toda začasno jih ni bilo na trgu. Mnogo je bilo uvožene mehke žilivske sonate. Cobula je sicer napredal, toda ne gre v promet. Navadno zelo odganja. Kakor vedno, je bil tudi v soboto trg dobro preskrbljen in založen s cvetljo, za katero je še vedno veliko zanimanje med gospodinjami, ki jo kupujejo, da iz nje napravljajo prikupe na različnih kulinskih receptih. Obilo je bilo dobrega in lepo obščenega regata, ki ga nabirajo ženske na periferiji in v bližini okolici. Nekatera so za imele kar cele košare in za ponosile nekatere cene, kakor je bila določena motokilna cena. Precej je bilo berivke, Z motokilcem pa je bil trg dobesedno natrpan. Malo je domačega radiča, veliko več na domače spinače, ki je bila po 10 lir kg. Počasi prihaja na trg domača redkvice. Precej je bilo pa

stare črne redkve. Prvi otok je bil do polovice zasaden od okoliščank, drugi zelenjadni otok pa popolnoma s trnovskimi in krakovskimi in drugimi prodajalkami.

Gledališče

Opera

Nedelja, 4. aprila, ob 16: »Janko in Metka«.

Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Ponedeljek, 5. aprila. Zaprti.

Torek, 6. aprila. Zaprti.

Sreda, 7. aprila ob 18: »Janko in Metka«.

Red Sreda.

Četrtek, 8. aprila ob 18: »Madame Butterfly«. Premiera. Red Premierski.

Drama

Nedelja, 4. aprila, ob 14: »Snežničica«, Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol. — Ob 17:30: »Prava ljubezen«. Izven. Cene od 20 lir navzdol.

Ponedeljek, 5. aprila ob 15: »Snežničica«. Zaključna predstava za Gili.

Torek, 6. aprila ob 18:30: »Prava ljubezen«. Red Torek.

Sreda, 7. aprila ob 18:30: »V Ljubljano je dan«. Red A.

Četrtek, 8. aprila ob 18:30: »Prava ljubezen«. Red Četrtek.

Naznanila

FRANČISKANSKA DVORANA. Nedelja, 4. aprila, ob 16:30: Marijanska akademija pod pokroviteljstvom prevzvišene gospoda škofa dr. Gregorja Rožmana. Na sporedu pevski in orkestralni tožni rovor. Predprodaja vstopnic v trgovini Štiglič. Frančiškanska ulica.

FRANČISKANSKA CERKEV. Nedelja, 4. aprila, ob pol 7 zvečer: Solistični cerkveni koncert. Predprodaja vstopnic na frančiškanski port.

ROKODELSKI ODER. Nedelja, 4. aprila, ob pol 8 popoldne: »Zmaga luč«, misterij. Krstna predstava. Spisal in režija Milan Skrbinek. Vstopnice v predprodaji od 10—12 ter dve uri pred pričetkom pri blaginji frančiškanske dvorane.

RADIO. Nedelja, 4. aprila: 8 Napoved časa, poročila v italijanski — 8:15 Orgelski koncert — 11 Prenos pete maše iz bazilike sv. Pavla v Rimu — 12 Razlaga evan-

gelija v italijanski (O. G. B. Marino) — 12:15 Razlaga evangelija v slovenski (O. G. Sekovanič) — 12:30 Poročila v slovenski — 12:45 Simfonična glasba — 13 Napoved časa, poročila v italijanski — 13:10 Poročila vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovenski — 13:12 Operna glasba — 14 Poročila v italijanski — 14:10 Koncert radijskega orkestra in komornega zbora vodi dirigent D. M. Siljanec, slovenska glasba — 15 Poročila v slovenski — 17:15 Praktična navodila za kmetovalce, kmetijsko predavanje v slovenski — 17:35 Duet harmonik Malgaj — 19:30 Poročila v slovenski — 19:45 Lahka glasba — 20 Napoved časa, poročila v italijanski — 20:20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski — 20:40 Filmske pesmi izvajal orkester, pesmi, vodi dirigent Angelini — 21:10 Beethovnova glasba: orkester vodi dirigent Fernando Previtali, sodeluje pianista Ornela Puliti Santolucido — 22:10 Predavanje v slovenski — 22:20 Moderne pesmi vodi dirigent Zeme — 22:45 Poročila v italijanski.

Nešteti živi zakladi morja se tudi selijo

in bodoči rod se bo lanko še bolj prepričal, da niso neizčrpiljivi

Najdragocenejši šah

Ves iz zlata, srebra in draguljev

Pravijo, da si je gvaliorski maharadža dal narediti šahovsko desko in figure, ki jih tako dragoceno prav gotovo ni nikjer več na svetu. Šahovnica je iz čistega zlata in srebra, prav tako pa so iz zlata in srebra tudi šahovske figure, a da bi bile še dragocenejše, je dal vanje vdolati sijajne briljante, safirje, smaragde in rubine. Navadno imajo ta dragoceni šah spravljene v majhnem kovčegu. Računajo da je vrednost tega šaha vrtil okrog 31.000 rupijev.

Peinastletnica Carmonovega predsedovanja na Portugalskem

Dne 25. marca je voditelj Portugalske gen. Carmona obhvalil 15 letnico, kar je predsednik portugalske republike. Portugalska svojo politično srečo nedvomno dolguje Carmoni in Salazarju. Odkritosrečno in premočrtno Carmonovo delo je poleg njegove priljubljenosti bilo poročilo za nepretrgano nadaljevanje obnove, ki jo je začel Salazar. Ta je portugalski vladavini dal avtoritaren, protidemokratski in zlasti evropski značaj. Ta vladavina je doživela trdo preskušnjo med državljansko vojno v Španiji in dokazuje svojo zrelo silo zdaj, ko državo navzlic pritiskom in zvišam trdno drži v nevtralni politiki.

Smrt skladatelja Sergija Rachmaninova

Iz Amerike je prispela novica, da je v Hollywoodu, kjer je živel že dalj časa, umrl ruski skladatelj Sergij Rachmaninov. Rodil se je v Onegi leta 1873 in je bil torej star točno 70 let. Kot izvrsten pianist je zložil mnogo lepih skladb za klavir, zlasti del, ki so primerna za koncerte. Ameriško državljanstvo je Sergij Rachmaninov dobil šele lanske leto.

Edini Kolumbov še živi potomec

Zadnjič je prošil za sprejem pri voditelju Španije generalu Francu mlad kadet španske mornarice. Komaj 19 letni fant velja za edinega še živečega potomca slovitega pomorščaka, ki je odkril Ameriko. Kristofa Kolumba. Ime mu je don Cristobal Colon Darvajal v Maroto, Veraguški vojvoda. Poleg tega je podedoval tudi naslov admiral in vladar Zahodne Indije, t. j. Amerike. Po tem takem je to edini mož na svetu, ki je imel najvišji mornariški čin že takoj ob vetopu in mornarico.

»Tigri« – novi nemški težki tanki

Doslej jim še nobena sovražnikova topovska granata na tuniškem bojišču ni mogla do živega

Berlin, 29. marca s. O novem »probojnim tanku«, kakor ga imenujejo, menijo na tukajšnjih vojaških mestih takole: Novo močno naskakovno sredstvo je na svoji prvi preizkušnji na tunizijskem bojišču povsem potrdilo pričakovanja in upanje, ki so ga vanj stavili spriču svojevrstne njegove zgrajenosti. O teh posebnostih iz razumljivega vzroka na berlinskih vojaških mestih nečeno povedati prav ničesar, le to pravijo, da je nov tank vrste »Tigre« zelo velik ter da ima oklep, ki ga doslej še nobena granata iz sovražnikovega topa ni mogla prebiti.

V zvezi s tem nek vojni dopisnik podrobno opisuje posamezna razdobja kekega napada, ki ga je izvedla skupina najnovejših tankov »Tigre« na utrjeno sovražnikovo postojanko na tunizijskem bojišču. V tem napadu se je jasno videlo, kakšno moč imajo ti novi nemški tanki. Šlo je — piše vojni dopisnik — za zavzetje močno utrjene višinske postojanje, ki je gospodovala nad edinim dostopom v to pokrajino, in je obkrožena od številnih hribov. Več poskusov, ki so jih izvedle alpinske čete in

oklepna pehota, da bi zavzele to postojanko, se je izjalovilo spriču silnega sovražnikovega zapornega ognja. Tudi vsi poskusi obkolitve so ostali brezuspešni, ker je ozemlje tam malo pregledno. Sovražnikove strojnice, protitankovski topovi in drugo topništvo je osredotočilo svoj ogenj na cesto, ki drži na višino, t. j. raphilo vse, kar koli se je na njej pojavilo. Kljub temu pa se je bilo le treba odločiti za napad, kakaj drugače ne bi bilo mogoče sovražnika obkoliti. Na bojišču so se tedaj pojavili »Tigri«, ki so se pri svojem prodiranju pod sovražnikovim topniškim ognjem nenadno znašli pred trojno minsko zaporo. Po kratkem postanku so se tanki vrste »Tigre« pogladi med silnimi eksplozijami naprej in so pri svojem nadaljnjem prodiranju prispeli tja do sovražnikovih topovskih cev. Topovske granate so sicer zadele te najnovejše nemške tanke ter eksplozirale ob njihovih oklepih, a prebiti jih niso mogle. Čim je bilo ugotovljeno, da ima sovražnik svoje postojanke komaj nekaj sto metrov proč, so mu začeli zadajati smrtno udarce. V kratkem času je bil napad končan in sovražnikova postojanka zavzeta.

Pustolovski beg ujetega bersaljera, ki je spriču svoje neustrašenosti trikrat ušel smrti

Iz Mantove pišejo o zanimivi prigodi, ki jo je doživel neki italijanski bersaljer, po imenu Angelo Marcia, doma iz Ospitaleta. Mož je zdaj doma na dopustu in je poleg drugega pripovedoval svojem in tudi nekemu častnikarju, ki je na vsak način želel z njim govoriti, kako je trikrat po naravnost čudežnem naključju ušel smrti, potem ko ga je sovražnik ujel. Odiseja tega pogumnega bersaljera res zasluži, da jo opišemo.

Ko je v Egiptu prvokrat prišel v ujetništvo, se je Angelu Marciji s pomočjo nekega res za lase privlečenega izgovora posrečilo pobegniti skupaj z nekim svojim tovarišem. Dobrih sto kilometrov je moral peš prehoditi, da je prišel spet nazaj k svojemu vojaškemu oddelku, v katerem je služil. To je bil prvi njegov uspešni beg.

Pri drugem nadaljnjem spopadu s sovražnikom so ga z nekaterimi drugimi njegovimi tovariši vojski »pet zajeli ter poslali z drugimi ujetniki vred daleč nekam v sovražnikovo zaledje. Tako je prišel v Suez, kjer so ga kmalu nato vkrcali na ladjo, da bi ga odpeljali v An-

glijo. Po 31 dneh vožnje po morju, na kateri so z ujetniki zelo nečloveško ravnali, je neka nemška podmornica torpedirala tisti veliki angleški parnik, ko je vozil že po Atlantskem morju. Ujetnikom, ki so bili zaprti v prostorih za tovor, se je posrečilo razbiti vrata in jih je bilo pri tem mnogo pobitih ali ranjenih. Čez kakšno pol ure je Angelu Marciji uspelo piku na ladjin krov, od koder se je pogladi v morske valove. Dolgo časa je tako ostal v vodi, dokler ga slednjič ni vzela na krov neka druga nemška podmornica.

Po nekaj dneh vožnje je tudi to nemško podmornico napadlo sovražnikovo letalo z globinskimi bombami. Napad pa se ni posrečil, ker se je nemška podmornica še pravočasno pogreznila kakšnih šestdeset metrov globoko pod morsk gladino in ji bombe niso mogle do živega. Ko je tudi ta nevarnost minila, so Angela Marcia z nekaterimi drugimi prepeljali z rešilnim čolnom v neko pristanišče ob afriški obali, od koder jo je pogumni Angelo po suhem mahnil spet peš proti vzhodu in je tako slednjič znova prišel k italijanskemu vojaškemu oddelku, ki je bil v njem služil in se nadvse hrabro boril.

Celo najstrupenejše kače niso več nevarne

Iz Tokia pišejo: Dr. Danco Kuvašima, profesor na cesarskem vsučilišču v Tahaku, je našel učinkovito sredstvo proti kobriniemu strupu. Na sestanku mikrobiologov je imel dr. Kuvašima predavanje, v katerem je med drugim povedal tudi, da je začel delati posebne poskuse s kobrai. Iznašel da je neko sredstvo, ki je po njegovi trditvi zelo uspešno proti piku kobre. Vsi dosežanji serumi, s katerimi so zdravniki skušali preprečiti smrtonosni učinek kobrinih strupa na človeško telo, so bili neuspešni, zdaj pa je dr. Kuvašima našel sredstvo, ki ni samo uspešno proti strupu kobre, temveč proti strupom vseh kač sploh, pišejo iz Tokia.

Ali poznate roman »Pesnikova skrivnost« Izšel je v »Slovenčev knjižnici«

tridesetimi leti. Slovita »Slonokoščena obala« v Severnem morju je dala leta 1927 dva in pol milijona ostrig. London jih je tedaj porabil kakih 800 milijonov na leto. Združene ameriške države pa nič manj kot štiri milijarde in Japonska približno prav toliko. V zalivu Chesapeake (Virginia) nalove dvakrat toliko ostrig kakor v vseh drugih krajih na svetu skupaj, in 225.000 ljudi je ob obalah Virginije zaposlenih z gojitvijo ostrig in z njihovim konzerviranjem. Najbogatejši trgi ostrig so se v dobi sedanjega človeškega rodu premaknili precej drugam, v glavnem proč od Evrope. Isto kakor tu v velikem so se zgodilo v malem s koralami, biseri, morskimi gobami in biserno matico.

Razni romani nam živo opisujejo življenje ljudi, ki stikajo po morskih globinah za školjkami in predvsem za njihovimi dragocenimi

biseri

Nešteto krat so se zaman spustili — z nožem za pasom — v globino recimo kje ob Haitih. Nabrati so sicer vselej precej školjk, a ko so jih odprli, so morali nešteto krat spoznati, da je bil ves njihov trud zastonj. Le redkokdaj se je sredi školjčnice zalesketal biser, tisto, za čemer je šlo vse neutrudljivo prizadevanje teh svojevrstnih ribičev. Sicer se ti iskalc naravnih biserov še vedno spuščajo v morske globine ob obalah Arabskega polotoka in v južnih morjih, a vedno manj jih je. Vedno bolj se uveljavlja umetno izdelovanje biserov, pri čemer so zlasti Japonci dosegli že lepe uspehe.

Prav podobno je z lovom na

korale in biserno matico

Zlahtna korala, živalica, ki je že od starodavnih časov doma v Sredozemskem morju, je — lahko rečemo — že preživela svojo »zlato dobo«. Človeku se ne zdi nič več tako »okusna«. Njena cena je zelo padla in to je imelo za posledico tudi, da so »lovci na korale« v Dalmaciji, kjer je te

lov na morske gobe

v Dalmaciji in na grškem otočju. Zdravniki počejo ničesar več slišati o morskih gobah, zakaj takšne naravne gobe je zelo težko razkuževati in jih je po kopalnicah izpodrinila umetno izdelana gumijasta goba, ki je po mnenju zdravnikov dokaj bolj higienska.

Tudi v industriji biserne matice so zadnje čase nastopile velike spremembe. Prej je prihajala ta dragocena lesketajoča se snov, ki jo dajejo morski polži, preko Singapurja, torej iz tihomorskih voda. V velikih množinah so jo predelovali n. pr. na Dunaju, kjer so vsako leto samo za izvoz izdelali za štiri do pet milijonov kron gumbov iz biserne matice. Zdaj dobivajo skoro vsi biserno matico izključno le iz lupin navadnih ostrig, izvoz in industrija gumbov sta se tudi preselila na Daljni vzhod, na Japonsko, ki postaja polagoma največji dobavitelj morskimi proizvodi.

Biseri, biserna matica, korale in celo delova na velike morske ribe — vse to je znova vzcvetelo na Daljnem vzhodu. Na splošno pa se lahko reče, da se najrazličnejše morske zaloge vedno bolj izrabljajo in se bo morda že bodoči rod še temeljiteje lahko prepričal, kako neupravičeno so njegovi predniki govorili o neizčrpiljivosti zakladov, ki jih človeku nudi morje.

Dopolavoristi pri vojnih letalcih za 20 letnico italijanskega letalstva

Rim, 29. marca s. Za 20 letnico italijanskega letalstva je dopolavoro po naročilu fašistične stranke vsem junakiškim tovarišem letalcem celo v najbolj oddaljenih in majhnih vojnih ter začasnih letališčih ponesel vzvišen in ganljiv pozdrav vsega italijanskega naroda ter jim hkrati nudi prijazno uro duhovnega razvedrila. Pokrajinski dopolavoristi so pod pokroviteljstvom fašističnih zvez tekmovali med seboj, kdo bo z boljšo pobudo prekosil drugega.

Toda niso samo pripravljali zabavne prireditve, ker so se dopolavoristi zavzemali tudi za ranjence v zdraviliščih in za družine padlih letalcev, za sirote letalcev in za siromašne družine letalcev, ki so na najrazličnejših in najbolj oddaljenih bojiščih. Organizirali so na stotine umetnostnih prireditev in kinematografskih predstav ter tombole. Razdelili so na tisoče denarnih in tolažilnih nagrad. Fašiste so genovskemu letalskemu oddelku podarile praporček, trije praporčki pa so bili izročeni

trem oddelkom v pokrajini Tarantu, kjer jim je krajevni dopolavoro med drugim podaril tudi štiri radijske aparate.

pred štiridesetimi leti

so številke govorile drugače: Nemčija je tedaj pripeljala vsako leto domov približno 10 do 12 milijonov slanih, Nizozemci 252 do 376 milijonov, Škoti 450 do 800 milijonov, v najboljših letih pa celo do ene milijarde slanih. Danes je v tem oziru povsem drugače. Na splošno se lahko reče, da se je sreča, ki so jo imeli ribiči na svojem lovu po teh morjih, začela opotekati. Lov na kite je danes padel že na tako nizko stopnjo, da je komaj še vredno o njem govoriti. Že govore o popolnem iztreljenju kitov. Lov na kite so za več let skrajno omejili, mlade kite in kitove samice pa sploh najstrožje prepovedano loviti. Vpeljali so nekako zaporo tistih morskih predelov, kjer teče zibelka kitjega zaroda. Vsa tako je skušala zaščititi kite Nemčija v tradicionalnih polarnih loviščih. Tedaj pa se je

naenkrat vse spremenilo

Odkrili so nova, doslej še »nedotaknjena« področja v krajih okrog Južnega zemeljskega tečaja, in zdaj prihaja 90 odstotkov vsega olja, ki ga pridobivajo iz kitov, prav iz teh krajev. Ostrige so si osvojile svetovni trg že pred

Zakaj Rusija tako nestrpno čaka »drugega bojišča«

Kremelj sam priznava, da je Rusija v sedanji vojni izgubila že 5 milj. mož

V eni svojih zadnjih številčk je švedski list »Stockholm Tidningen« pisal, da je londonski »New Chronicle« označil kot nevarno utvar, če kdo misli, da Sovjetska Rusija razpolaga z neizčrpiljivimi vojaškimi rezervami. Rusija — piše News Chronicle — ni več trajno dorasla nemškimi armadam in zavezniki morajo zato začeti takoj z ofenzivo, da bi razbremenili Ruse.

Ko je izbruhnila vojna med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo, je slednja imela 193 milijonov prebivalcev. Od tedaj so Nemci zasedli prostor, ki meri toliko kakor Nemčija, Francija in Anglija skupaj. Na tem prostoru je ostalo okrog 5 milijonov Rusov. Do lanskega avgusta — piše dalje članek v News Chronicle — so znašale ruske izgube po lastnih ruskih podatkih približno 5 milijonov mož, pod čemer pa je treba razumeti v glavnem elite čete. Od tedaj dalje je rdeča armada pri Stalingradu, za časa zimske ofenzive in v obrambnih bojih ob Doncu pretrpela brez dvoma tudi težke izgube. Poleg tega pa je treba pomisliti tudi na

to, da mora Sovjetska Rusija držati močno vojsko v vzhodni Aziji.

Nemčija ima nadzorstvo nad približno 300 milijoni Evropejcev, od katerih jih je 150 milijonov neposredno ali posredno na razpolago za vojno — nadaljuje omenjeni angleški dnevnik. Nasproti temu pa ima Sovjetska Rusija na razpolago samo še 132 milijonov ljudi, to se pravi, da so se zaloge »človeškega materiala« v Rusiji zelo skrcile. Poleg tega je Rusija izgubila ukrajinsko žitnico in skoro polovico rudnikov, iz katerih kopljejo železo. Proizvodnja jekla je spriču tega padla na 10 milijonov ton na leto, dotim Nemčija dobiva danes iz raznih evropskih dežel do 40 milijonov ton jekla letno. Rusija je dalje morala omejiti svojo proizvodnjo aluminija skoro na tri četrtine, poleg tega pa se odpovedati v vojaškem oziru zelo pomembnim železniškim program.

Spriču takšnih okoliščin naj se nihče ne čudi — piše News Chronicle — zakaj Sovjetska Rusija tako nestrpno čaka, kdaj bodo zavezniki napadli od zahoda, da Rusijo razbremenijo.

Najdebelejša ženska na svetu — pred sodiščem

Najeti so morali oddelek vojakov-inženircev, da so jo prepeljali od doma na sodnijo

Ana Kraig, doma iz Rockforda v ameriški državi Illinois, po rodu zamorka, se lahko ponaša s tem, da je najdebelejša ženska na svetu, če je to tudi kakšna posebna čast in odlika. Res je precej obilna, svoj tehta nič manj ko tri cente. Spriču tolikšne svoje teže je noge ne drže več in je navezana večno na posteljo.

Človek ne bi mislil, da bi se takšna ženska, ki niti koraka ne more narediti iz postelje, mogla pregrešiti proti obstoječim postavam. Pa se je to kljub temu le zgodilo, in Ana Kraig je dobila vabilo, naj se zgleda tega in tega dne na sodnijo, kjer bo razprava proti njej. Vpravi spriču tega nepričakovane vabila na sodnijo, so se morale odigrati svojevrstne in res dokaj zanimive stvari. Najprej je nastalo vprašanje, kako naj to debelo žensko spravijo iz njenega stanovanja v sodno dvorano. In to vprašanje so le rešili, čeprav na precej svojevrstnem način. Tisti dan, ko je bila napovedana sodna razprava proti njej, so poklicali oddelek vojastra — bili so to sami inženirji —, da bi prepeljali to ženko na sodnijo. Dvignili so jo s postelje ter jo potem s posebnimi pripravami počasi spuščali skozi okno, ki so ga morali seveda nekoliko razširiti, na cesto. Tam so jo vojski dvignili na avtomobil, ki so ga tudi nalašč za ta prevoz izbrali med tistimi, ki jih uporabljajo za prevažanje težkega orožja, ter Ana Kraig z njim prepeljali do sodnije. Tu so jo s težavo spet postavili na tla ter jo prenesli v »veliko sodnijsko vežo«. S posebnim vozilom so jo prepeljali nato v prvo nadstropje, kjer je bila sodna dvorana. Na vrhu stopnic so jo spet posadili

na velikanske nosilnice ter jo z njimi prenesli v dvorano pred sodnika.

Kaj je zagrešila, kako se je zagovarjala in kako je na sodniji opravila, o tem poročilo, ki je prispelo iz San Sebastiana, nič ne pove, čeprav bi bilo to morda prav tako, če ne še bolj zanimivo.

Belopoliti »Indijanci« ob bregovih Missourija

Dokazila, da so bili že davno pred Kristofom Kolumbom v Ameri. Skandinavci

Na Norveškem je pred kratkim izšla knjiga, ki v njej razni učenjaki skušajo dokazati, da so bili že davno pred letom 1492, ko je Kristof Kolumb na svoji poti v »Indijo« odkril Ameriko, na tej neznani celini Skandinavci. Da bi to svojo trditve še bolj podkrepili, navajajo, da so v XX. stoletju odkrili ob gornjem teku reke Missouri neko indijansko plemo, čigar značilnost pa je bila v tem, da pripadniki tega plemena niso imeli rdečkaste kože, kakor pravi Indijanci, pač pa so bili bele polti, prav takšne kakor ljudje, ki žive v deželah visokega evropskega severa, na Skandinaviji. Kakor trdijo ti norveški učenjaki, ki so napisali omenjeno knjigo, so imeli tisti belopoliti »Indijanci« poleg tega tudi svetle lase in svetlo brado, modre oči, ter so bili stalno naseljeni na enem in istem kraju, in nikoli potoveli iz kraja v

kraj kakor druga indijanska plemena, ki jih lov žene vedno v nove dežele. Tudi sege in običaji teh belopolitih »Indijancev«, pravijo, so bile zelo podobne tistim, ki se jih drže ljudje v Skandinaviji. Na žalost pa je to plemo že povsem izumrlo spriču epidemije črnih koz. Ostalo pa je tu pa tam še orodje in orožje, ki so ga uporabljali. Tudi to orožje in orodje ima vse značilnosti tistega, ki ga izdelujejo oziroma so ga svoj čas izdelovali v Skandinaviji.

Med drugim so našli — kakor stoji zapisano v omenjeni knjigi, ki je pred kratkim izšla na Norveškem — tudi kamen-peščenjak, na katerem je bilo zapisano v stari skandinavski pisavi precej podrobno poročilo o neki normanski ekspediciji, ki se je bila odpravila v Ameriko leta 1362,

S. S. VAN DINE:

36

Umorjeni Kanarček

»Heath je z dušo in telesom prepričan, da je zločinec Skeel, Markhama pa davijo vse zakonske zanke, kakor so ploskalo zadavile močne roke. Dragi Van, ne preostane mi drugega, kakor da jutri vstanem že navse zgodaj in poskušam ugotoviti, kaj bi se dalo narediti v prid pravici. Saj dobro veš, da mi za družbo ni mnogo, a nikakor ne morem trpeti nerešenih vprašanj.«

XVI.

Pomenljiva odkritja.

Četrtek, 13. septembra, zjutraj.

Currie se je zelo šušljal, ko mu je Vance naročil, naj ga zjutraj zbudi že ob devetih. Ob desetih sva že sedela v njegovem visečem vrtičku in zajtrkovala.

»Van,« mi je dejal Vance potem, ko mu je Corrie prinesel drugo skodelico kave, »naj ženska živi še tako sama zase, ima brez dvoma nekoga, ki mu razkrije vso svojo dušo. To je že v ženski naravi, da potrebuje nekoga, ki mu more zaupati vse svoje skrivnosti. Lahko je to mati, duhovnik, prijateljica, zdravnik ali pa ljubimec. Gospodična Odell ni imela matere; tudi duhovnik lahko izključimo. Njen ljubimec Skeel je bil prav za prav njen sovražnik. Tudi zdravnik lahko izpustimo. Bila je preveč prebrisana, da bi zaupala človeku, kakršen je bil Lindquist. Ostane

torej samo še prijateljica in to bova danes poiskala.«

Prižgal je cigareto in vstal.

»Najprej pa morava obiskati gospoda Benjamin Browne na 7. cesti.«

Benjamin Browne je bil zelo znan fotograf gledaliških osebnosti. Ko sva stopila v njegov nadstrop elegantne ateljeje, je moja radovednost dosegla vrh. Vance je takoj krenil k pisalni mizi, za katero je sedela gospodična redkih las in se ji vrljudno priklonil. Vzel je iz zepa majhno fotografijo in jo ji podal.

»Gospodična,« ji je dejal, »pripravljam neko opereto in bi rad govoril z umetnico, ki mi je dala to sliko. Izgubil sem njeno posetnico, a ker nosi sliko naglav fotografskega ateljeja Browne, sem sklenil, da poizvem pri vas. Brez dvoma imate naslove vaših klientov. Spretno je skril pod pisalno mapo pet dolarjev in čakal, kakor da bi se ne bilo nič zgodilo.«

Mladenka ga je pogledala z nekoliko ironičnim nasmehom, nato pa je vzela sliko in izginila skozi bližnja vrata. Nekaj minut pozneje se je vrnila in vrnila Vanceju sliko. Na zadnji stran je napisala neko ime in naslov.

»Gospodična, za katero se zanimam, je Alys La Fosse in stanuje v hotelu Delafield. Nikakor ne smete biti tako malomarni glede naslovov umetnic... Na tak način bo morda kaka sposobna umetnica zgubila ugodno priliko...« Pri teh besedah se je pomenljivo nasmehnila.

»Gospodična,« je smešno-resno odvrnil Vance, »od zdaj naprej bom gotovo upošteval vaše nasvete.«

Sposljalivo se ji je priklonil in odšel.

»Presneta reč!« je vzkljnil, ko sva dospela

Razpis pokrajinskega prvenstva v teku čez drn in strn

Službena objava urada CONI-ja — Atletska zveza.

1. Lahkoatletska zveza razpisuje pokrajinsko prvenstvo v teku čez drn in strn, katero bo priredila 18. aprila t. l.

2. Tekmovalci bodo na progi, približno 3500 m dolgi; nastopili bodo lahko atleti vseh razredov, ki imajo športno dovolilnico za tekoče leto.

3. Prijave s prijavnino po 1 liru za vsakega udeleženca morajo biti predložene do 16. aprila t. l. ob 18. uri pri Lahkoatletski zvezi, Bleiweisova cesta 1 a, II, in sicer z naslednjimi podatki: ime in priimek tekmovalca, ime društva in številka dovolilnice.

4. Zbirališče udeležencev bo dne 18. aprila ob 10 na športnem prostoru železničarskega Dopelavora »Hermesa«.

5. Tekmovalci, ki ne bodo prisostvovali zboru, bodo izključeni od tekmovanja. Na zbornem mestu bodo morali tekmovalci predložiti službujočemu odborniku športne dovolilnice zaradi pregleda.

6. Proga bo izpeljana v okvirju Hermesovega športnega prostora.

7. Kolikor ta razpis ne vsebuje posebnih določil, veljajo za tekmovanje vsa tehnična navodila in določila še veljavnih pravilnikov.

8. Lahkoatletska zveza odklanja vsako odgovornost za kakršno koli nezgodo udeležencev ali

tretjih oseb ali poškodbo stvari pred tekmovanjem kakor tudi med njim in po koncu.

9. Nagrade: prvi dobi plaketo, drugi kolajno, tretji kolajno.

10. Morebitni prizivi se morajo predložiti vrhovnemu sodniku 15 minut po končanem tekmovanju in morajo biti opremljeni s pristojbino 25 lir, ki bo vrnjena, če bo prizivu ugodeno.

★

Služb. objava Atletske zveze št. 4 od 3. aprila. Posvet direktorij: direktorij zveze pošilja podrejenim društvom, sodnikom in atletom Ljubljanske pokrajine svoje tople sportne pozdrave. — **Organizacija tekem:** Odrejeno je, da bo odraznih prirediteljev, predvidenih za tekoče poslovno leto, prevzela Zveza izvedbo naslednjih tekmovanj: pokrajinsko prvenstvo v teku čez drn in strn, prvenstvo društev A in B razreda za tri preizkušnje tekmovanja na povabilo. Ostale tekme za moške bodo priredila društva Planina, Ilirija in Hermes; ženske tekme bodo priredili Planina, Ilirija in Dopelavoro Tob. tovarne. — **Prvenstvo v t. kih čez drn in strn:** Odoben je pravilnik prvenstva v teku čez drn in strn, ki se bo vršil v nedeljo 18. aprila na športnem prostoru Hermesa.

Zabjak in II. moštvo Tob. tovarne bosta igrala danes ob 10 na Hermesu. Medtem bodo sodniški pripravniki polagali praktične izpite. SK Zabjak

na cesto. »Dekle je prepričano, da se za to za-devo s sliko skriva kaka ljubzenska zgodba.«

Vstopil je v bližnjo cvetličarno, izbral ducat krasnih vrtnic in naročil, naj odnesejo šopek uslužbenki fotografskega ateljeja Browne.

»Zdaj pa pojdiva v hotel Delafield,« je dejal Vance, »in skušajmo, če se nama bo posrečilo govoriti z gospodično Alys.«

Medtem, ko sva šla peš proti hotelu, mi je Vance razlagal:

»Že tisto jutro, ko smo bili v stanovanju Mar-jete Odell, sem uganil, da skrivnostnega umora ne bo mogoče pojasniti z nerodnimi policijskimi metodami. Kljub čisto preprostem videzu, je šlo za zelo premeteno pripravljen zločin. Nobena navadna preiskava bi ne zadostovala. Potrebne so bile intimne informacije. Ko sem videl slik-lepe Alys na pol skrito pod mapo na pisalni mizi, sem si dejal: »To je brez dvoma Marjetina prijateljica. Morda ve stvari, ki bi nam mogle koristiti.« Kakor hitro mi je narednik obrnil hrbet, sem spravlil sliko v žep. Nobene druge slike ni bilo v sobi: ta pa je nosila posvetilo: Vedno tvoja, in podpis »Alys«. Razume se, da sem posvetilo izbrisal, preden sem pokazal sliko uradnici tvrde Brown... Zdaj pa sva že do-spela do hotela Delafield in upam, da najin obisk ne bo brez uspeha.«

Hotel Delafield je bil majhen, a sodeč po gostih, ki sva jih srečala v veži, eden izmed naj-bolj modernih.

Vance je poslal gospodično La Fosse svojo posetnico in kmalu je prejel odgovor, da ga bo gospodična sprejela čez nekaj minut. Teh par mi-nut pa se je spremenilo v dobrih tri četrt ure. Bilo je že skoraj poldne, ko naju je prišel iskat

strežaj in naju odvedel v stanovanje gospodične Alys.

Narava je gospodično La Fosse obdarila z mnogimi prednostmi; tistih pa, ki jih ji ni naklonila, si jih je gospodična oskrbela sama. Bila je vitke postave, plavalasa, njene velike modre oči so obsenčevale goste in dolge obrvi, a čeprav je strmela v ljudi s široko odprtimi očmi, ni mogle skriti tega, kar je v njih bilo izumetničnega. Obklečena je bila nadvse elegantno.

»Ste vi gospod Vance?« je vprašala z zvoni-kim glasom. »Pogostokrat sem videla vaše ime v najbolj znani reviji.«

Vance je strepetal.

»To pa je gospod Van Dine,« me je obzirno predstavil, preprost pravnik, ki do zdaj še ni dosegel te časti, da bi njegovo ime prišlo v re-vijo, ki ste jo pravkar omenili.«

»Prosim izvolite!... Domnevam, da je vaš obisk posloven... Bržkone želite, da bi sodelo-vala pri kakih dobrotah veselici... Verjete mi, gospod Vance, da imam tako malo časa, da me moj poklic tako zelo zapoši... Obožujem svoj poklic!« je dejala vznemirjena.

Trije zlati lasje
DEDAVSEVEDA
— nimal Romih Ivan

Spisal: Karel Jaromir Erben.

PRINESE GA SVOJI ŽENI IN REČE: »VED-NO SI HOTELA IMETI OTROKA, TU GA IMAS: PRINESLA NAM GA JE VODA.«

REKA TECE, LETA MINEJO, IZ DETETA POSTANE KRASEN MLADENEC, DA MU DALEČ NAOKOLO NI BILO ENAKEGA. IMENOVALI SO GA »PLAVACEK«, KER JE PRIPLAVAL PO VODI.

V cvetu mladosti nas je za vedno zapustila naša nadvse ljubljena hčerka, sestra, nečakinja in vnukinja, gospodična

Bernik Mija

dijakinja I. razreda trgovske akademije

K preranemu grobu jo bomo spremili v nedeljo, dne 4. aprila 1943 ob 4 popoldne z Žal, kapelice sv. Jožefa, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 2. aprila 1943.

Globoko žalujoči:

Valentin, oče; Marija, mati; Tinko, brat — ter ostalo sorodstvo

Tomaž Poklukar:

Izkušnje Lingijade v Stockholmu

(Spomini na Švedsko.) (Konec.)

Stadion, ki so ga zgradili Švedi v Stockholmu l. 1912, je ostal do današnjih dni nespremenjen. Nad tribunami se vzpenjata dva visoka stolpa, ki mu dajeta videz stare utrdbe. Tudi telovadne manifestacije, ki smo jih gledali v areni, spominjajo na stare čase. Švedi so ostali zvesti svojemu Lingovemu sistemu in dajo nenavadno veliko na formo. Švedski telovadci se držijo vzravnano kakor vojaki na paradi, njih telesa so podobna idealnim modelom, v gibih so odmerjeni.

Švedska telovadba ni preračunana na vtis, ki ga napravi na gledalce, temveč je zasnovana na temeljih zdravstvene vede. Najvažnejša je visoko zdravna, skoraj dostojanstvena drža telesa. Ta ni prisiljena in tudi ne začasna; lepodrže vaje go-jijo Švedi v šolah in društvih tako dolgo, da dobi okostje in mišičje vse tiste oblike in linije, za ka-tere skrbijo drugod krojači in šivilje. Veliko dajo na formo tudi pri vajah na lestvah, na drogovi-ah, na gredah ter pri presekavih čez skrajne in z usnjem prevlečene omarice. Ne gre za uspehe po-sameznikov, temveč za zmogljivost množice. In ne gre samo za to, kaj izvajajo, katere vaje, temveč, kako. V tem je bistvena razlika med švedsko telovadbo in med modernim športom. Švedi so tudi v zasebnem življenju formalisti in zato ni čudno, da se držijo njihovi telovadci zvesto tradicij in izku-šenj Lingove metode in sistema. Eno jim je treba priznati: drugi narodi imajo enako dobre in tudi

boljše telovadce, lepa drža telesa pa je svojstvena samo Švedom.

Bistveno vprašanje, ki je sprožilo med udele-ženci kongresa ob priliki stoletnice Lingove smrti mnogolere debate, je: svobodna telovadba vzgoja ali pa formalna telovadba? Z drugimi besedami: šport ali telovadba? V čem je razlika?

Švedi, ki so tokrat prevladovali na prireditvah Lingijade, so pokazali izpolnjene vaje, ki so jih iz-vajali enofno v množicah. Vse je bilo preračunano na fiziološki učinek in ta je bil brez dvoma velik in očividni. Po lepih držah vseh oddelkov, od otro-ških do starčevskih in od deklice do mater, in po lepo oblikovanih telesih je bilo videti, da gre za telesnovzgojni sistem, ki je nesporno učinkovit.

Prav nasprotno so pokazali Amerikanci na športno-pedagoškem kongresu l. 1936. v Berlinu. Ko so prišli na vredo, da bi pokazali svoj telesnovzgojni sistem, so prišli na igrišče ter se spustili v ve-seljih igrar z žogami in s kiji. Samo živahne in borbene igre so pokazali in nekaj artistične telovadbe na tleh. Švedi so tokrat pokazali »gimnasti-ko«, oblikovno izpolnjene vaje, in fiziološko premiš-ljene. Amerikanci pa takrat šport, pri katerem gre za gole storitve in za duševno doživljanje igre in borbe. Sta to dva nasprotujoča si svetova po na-činu dela in po miselnosti — telovadba in šport — čeprav se razvijata oba pod istim plaščem telesne vzgoje.

Borba med starokopitništvom telovadci in med »površnim« športniki je stara že desetletja; v ma-lem se je vnela tudi pri nas, vroča pa je bila na Švedskem in v Nemčiji. Zvesti prištasi Lingove telovadbe so si ob njegovi stoletnici še enkrat na-deli nalogo, da bi zmagali med strokovnjaki. Ali se jim je to posrečilo?

Nesporno je dejstvo, da v svetu zmaga šport, ki dosega svoj vrh na olimpijskih prireditvah.

Šport se je razširil pri vseh narodih in tudi pri Švedih (pa še kako!), telovadba pa se je razmah-nila v telovadnih društvih zasebne pobude in v šo-lah. V šolah, kjer je bilo nekdanje prepovedano go-jiti nogomet ali plavanje, prirejajo dandanes špor-ne turnirje in smuške izlete, kdaj pa kdaj pa na-letimo tudi na nogometno državno reprezentanco, ki ima v urnih rednega treninga tudi švedsko gimnastiko. Praksa uči, da šport dopolnjuje telovadbo in narobe.

To, kar nam ni ugajalo pri švedskih telovad-cih, je bila skoraj svečana resnostenost, s katero so izvajali svoje sestave. Temperament severnih na-rodov je najbrž bolj sprejemljiv za resno delo, za ponavljanje in piljenje ter za formalnosti, ki di-šajo po šolskih sistemih. Ne gre pa podcenjevati načela, da mora biti telovna vzgoja združena z raz-vredilom igre in z borbenostjo športa. Dober vtis so napravili Nemci, ki so pokazali za uvod svoje telesnovzgojne metode množični tek na 1000 m.

Tu se dotaknemo košljive točke, ki govori v prid športu; ne gre namreč samo za urjenje mi-šic, temveč zlasti za krepitev notranjih organov. In težko je najti vajo, ki bi bila v tem oziru bolj vse-stranska od teka. Z vztrajnim tekom pod vedrim nebom, ki vodi čez drn in strn na daljše proge od 3 do 10 km, se šele začne prava telovna vzgoja. Sprito tega je tek, ki ga gojijo po telovadnicah s postni na prsih, neke vrste izrodek, ki nima po-trebnega učinka. Zdi se, da se je tudi Ling tega zavedal, ko je nameraval prirediti na vseučilišču v Lundu prvo tekašice na prostem, do česar pa iz neznanih razlogov ni prišlo.

Prvi nauk Lingijade v Stockholmu bi bil na kratko povedano v tem: napačno je postavljati meje med telovadbo in športom. Telovadba vzgoja k te-meljnosti in k redu, šport pa k zmogljivosti v ob-vladovanju naravnih zaprek ter k borbenosti in vedrosti. Potrebno je, da se tudi telovadci lotijo

športa in prav tako je tudi potrebno, da učimo športnike lepe drža telesa, da jih navajamo k redu in k gojitvi gimnastičnih predvaj. Lingijada je po-kazala, da se bo morala švedska telovadba obo-gatiti z izkušnjami športnega tabora, dala pa je tudi nasprotni strani mnogolere pobude.

Matsikaj zanimivega in poučnega je bilo vi-deti tudi na malih prireditvah na odru znane kon-certne palače, kjer delijo Nobelove nagrade. Tu so nastopili telovadni oddelki od triletnih otrok pa do sedemdesetletnih mož. Nazorno je bilo vi-deti, kako se z obdobji starosti spreminja telesno-vzgojna snov in odnos človeka do udeleževanja. V bistvu otroka je, da si želi svobodnega gibanja in sproščenega udeleževanja. V bistvu staršev pa je, da skušajo razgibano dete krotiti in ga spre-meniti v mirnega in »pridnega« otroka. Vzgojno prizadevanje odraslih ali krotenje pa mora imeti svoje meje, zakaj nagon po gibanju je fiziološko utemeljen in pomeni izhodno točko za otroško te-lešno vzgojo. Le-ta je lahko svobodna, možno pa jo je tudi voditi in podpirati.

Na Lingijadi nismo videli otroških iger, ki bi bile plod domišljije odraslih. Vse, kar je nudil učitelj otrokom, so bile prepreke v obliki lestev in miz in teh so se otroci z vnejo lotili ter jih pre-magovali. Do izraza je prišla različna stopnja tve-ganosti in spretnosti, vsem skupna pa je bila po-djetnost do težjih nalog, in veselje, ko so jih obla-dali. O prisiljenih vajah z otroki skoraj ni bilo govora.

Zdržištev telesne vzgoje z ritmično in glasbeno je bilo opaziti šele pri otrocih od 5. do 9. leta sta-rosti. Kakor so bile otroške prireditve prikupne in zanimive, tako so postajali nastopi starejših oddel-kov vedno bolj resni in načrtni. Presenetil je zlasti oddelki 60 do 70 letnih telovadcev, ki je pokazal izredno težke vaje na orodju. Znamenje, da je člo-vek tudi na etara leta čil in zdrav, če hoče!